Nicolae VASILE

ECHILIBRUL MARINARULUI

NICOLAE VASILE

ECHILIBRUL MARINARULUI

Editura AGIR
Bucureşti, 2006

Copyright © autorul, 2006

Redactor: ing. Adina Negoiță
Coperta: ing. Ion Marin

ISBN 973-720-039-X

Motto:

Băteţi-vă fraţilor, până cădeţi laţi,
dar nu răsturnaţi vaporul!

Echilibrul marinarului

Nicolae VASILE

Ediția a II-a electronică

2016

Acţiunea din carte este imaginară.Orice coincidenţă cu realitatea este întâmplătoare.

În loc de Prolog:

Unde suntem?...

Unde sunt oamenii?...
Nu mai sunt,
au devenit câini!
Unde sunt câinii?...
Nu mai sunt,
i-au omorât nişte nebuni!
Unde sunt copiii?...
Nu mai sunt,
au devenit îngeri,
înainte de a se naşte,
deşi facem cozi
la sfintele moaşte!
Unde sunt îngerii?...
Nu mai sunt,
au devenit draci,
ce sunt la tot pasul,
atenţie pe unde calci!...

(Nicolae VASILE, Taxa lui Caron)

La muncă în socialism

Nimic nu pare a schimba evoluţia programată a lucrurilor de către cineva de deasupra noastră, cineva numit diferit în timp si spaţiu de la civilizaţie la civilizaţie.

Avem, uneori, senzaţia că pe anumite perioade de timp, ajungem la o predictibilitate a lucrurilor, că stăpânim evoluţia faptelor, dar constatăm repede că a fost doar o iluzie. Este ca un râu pe care tocmai s-a construit un baraj. Apa nu mai curge în aval o perioadă de timp, până când se adună suficientă pentru a-l deversa sau a-l dărâma.

Cei născuţi după războiul al doilea mondial, care nu au cunoscut vâltoarea economiei de piaţă din perioada interbelică, atâta cât a fost, altceva mai reprezentativ nu am avut, au avut la un moment dat siguranţa, impusă de propaganda incisivă a regimului comunist, prin toate metodele, că trăiau o viaţa sigură, bine programată, predictibilă.

Se şi vedeau aproape ajunşi la comunismul îndestulător fără limite, dacă între timp nu deraiau spre raiul de pe lumea cealaltă, în care credeau totuşi pe ascuns, biserica nefiind foarte iubită de regimul comunist.

Poate nici unul din zece români nu mai credeau că se va schimba ceva esenţial în viaţa lor în afara dobândirii singurelor însemne ale bunăstării, un apartament la bloc şi o maşină autohtonă luate în rate.

Şi totuşi, nu a fost aşa. Viaţa a dat pe dinafară, a dărâmat barajul convenienţelor, nu în 1984 cum prevăzuse un cunoscut scriitor, ci în 1989 cum a vrut Cel de sus. E mai bine, e mai rău?... Fiecare dintre noi avem cel puţin două păreri, că doar trăim în epoca digitală a

logicii bivalente şi, în plus, mai suntem şi latini. Toţi ne comparăm doar cu americani, cu germani, cu japonezi, mai amintim şi de modelul suedez, deşi cei mai bine informaţi şi mai imuni la naţionalismul deşănţat promovat în timpul socialismului ştiau că o comparaţie cu Indonezia sau Malayezia ar fi fost mai potrivită.

Mitu, cum i se zicea între prieteni, tovarăşul Dumitru Dumitrescu, cum i se zicea oficial, era un conducător înăscut, dinamic, cu putere de decizie şi cu o dispoziţie adaptabilă la situaţie, care îl făcea foarte eficient în activitatea de conducere. Sesizase o nişă de piaţă, cum îi spunem noi astăzi, în realitate un aranjament la nivelul CAER[1]-ului care stabilea ţări, întreprinderi specializate pentru fiecare tip de produs pentru a livra pe piaţa ţărilor socialiste.

Meritul lui era ca avea flerul să se angajeze la sarcini suficient de îndrăzneţe încât să fie remarcat de şefii politici şi administrativi, că erau aceiaşi, dar şi fezabile, pentru că

[1] Consiliul pentru Ajutor Economic Reciproc – Organizaţie economică a fostelor ţări socialiste din estul Europei

nerealizarea unei sarcini de partid era cea mai uşoară metodă de a trece pe cineva pe linie moartă, inclusiv pe rudele acestuia.

Abordase o metodă, care, în limbajul pompos, americanizat, de astăzi, s-ar numi un proiect de top management profesionist.

Revoluţia română nu ştiu cât a fost pe fond, dar s-a făcut pe deplin în limbaj.

-Lenuţo, cheamă la mine, pe la ora trei, după ce mă întorc de la centrală, pe Stoicescu, Trofin, Şteflea si Ghiţă să discutăm despre motoarele pe care le-au cerut ruşii săptămâna trecută şi despre care ziceau că ne vor da de lucru cel puțin cincizeci de ani de acum înainte, dacă le nimerim. Se vede treaba, că nici măcar cei din URSS nu credeau că vremea lor se apropie de sfârşit.

Stoicescu era şeful proiectării de produse, Trofin era şeful proiectării de tehnologii, Şteflea era şeful secţiei de producţie, iar Ghiţă era maistrul de la motoare.

La ora fixată toată lumea era acolo. Încă se mai păstra disciplina de pe vremea socialismului. Era şi greu să nu fii disciplinat că tot sistemul era orientat în aceeași direcţie, toți aveau un singur stăpân, statul. Am putea spune, mai repede, că era vorba de un dresaj la nivel naţional.

-Tovarăşi..., începu tovarăşul Dumitrescu, inginerul şef al întreprinderii.

Avea o ezitare. Nu ştia cum să înceapă. Căuta un alt mod de exprimare, să nu semene prea mult cu ce-i învățase la învăţământul politic, cel făcut de partidul communist.

-Tovarăşi, a apărut o ocazie pentru întreprinderea noastră să prindă o comandă uriaşă, să obţină specializarea pe CAER pentru nişte acţionări utilizate la maşini unelte. Am fost săptămâna trecută la o şedinţă la Moscova şi s-a hotărât acolo că trebuie să-i ajungem din urmă pe nemţi la aceste acţionări, care ar trebui să fie mai performante, mai fiabile şi chiar mai ieftine decât cele care se produc acum.

N-am auzit până acum de ele, dar de când m-am întors am obţinut câteva informaţii.

Este un profesor la Politehnică, fost ambasador în Japonia, care are ceva documentaţie, este un băiat la Institutul de Motoare care îşi dă doctoratul în aceste motoare şi pe partea de electronică de putere cred că ne descurcăm singuri, ajutaţi eventual, de Institutul de Electronică, că doar suntem în aceiaşi Centrală. Întreprinderea, sub forma nouă, funcţiona de circa douăzeci de ani, dar la originile sale era o fostă sucursală a unei firme germane în România, înainte de al doilea război mondial. Angajase o serie de tineri talentaţi, absolvenţi de electrotehnică, electronică şi automatică şi era recunoscută ca una dintre cele mai performante din ţară în domeniul acţionărilor electrice şi automatizărilor industriale.

-Tovarăşe inginer şef, începu Stoicescu, putem noi începe o treabă industrială serioasă? pe baza unor informaţii vagi şi a unor oameni cam cu capu'n nori, după câte îi ştiu eu pe cei la care vă referiți.

-Bă, vă ia mama dracu' dacă începeţi iar cu filozofiile voastre, că voi le ştiţi pe toate şi în afara voastră nu mai există nimic şi nimeni!...

Tocmai de asta v-am chemat pe toţi ca să nu aveţi niciun motiv să aruncaţi unul pe altul şi să nu iasă nimic.

-Vă ascult pe toţi pentru că apoi vreau să fac o şedinţă şi cu cei de la Politehnică şi cele două institute. Aş dori să-l sun pe Miclea, să-mi trimită pe cineva și de la Centrală.

-Tovarăşe inginer şef, putem noi să riscăm banii poporului pe idei periculoase fără să avem certitudinea că putem face; se tânguia Trofin ştiind că de obicei multe nereuşite se întorceau împotriva lui pe motiv de insuficientă dotare tehnologică.

-Bă Mitule băiete! Eu te cunosc de când ai venit în fabrică şi pierdeai vremea prin secţie ca inginer stagier, că noi oricum nu aveam nevoie de ajutorul tău, intră brusc şi decis în discuţie nea Ghiţă, maistrul, care pe vremea aceea era şef de echipă. Avea siguranţa omului vechi în fabrică, secretar de partid pe secţie şi suficienţa dată de lipsa de educaţie.

Indiferent ce se întâmplă, o să aibă grijă partidul să ne dea ceva de lucru, d'aia cred că e bine să nu ne legăm la cap dacă nu ne doare.

-Măi nea Ghiţă, zise Mitu, apreciez grija matale pentru durerea mea de cap, dar află că sarcina de partid de export eu o am nu dumneata. Dacă crezi că ajută, o să vin la şedinţa de partid pe secţia voastră să discutăm această sarcină. Ia bag-o pe ordinea de zi!...

-De unde luăm bani pentru toate acestea, interveni din nou Stoicescu.

-După câte ştiu eu la Centrală banii de tehincă nouă rămân mereu necheltuiţi, iar planul de produse noi şi modernizare nu prea se face, continuă Mitu.

-Mitule, nu dezinforma oamenii. Eu am pus la gazeta de perete că s-au pus în fabricaţie cinci produse noi peste plan. Aşa mi-a zis tovarăşul secretar pe fabrică, zise vigilent din nou nea Ghiţă.

-Măi tovarăşi, continuă tovarăşul Dumitrescu, uşor nervos. Vă e frică că nu putem face produsele? Că ne va critica

cineva?... Nu ştiu ce este cu voi!... Eu vă credeam mai curajoşi şi mai cu iniţiativă. Partidul ne cere mereu să avem iniţiativă. Sau doriţi o acoperire, în caz că nu iese. Am înţeles!... O să vorbesc cu tovarăşu prim, Radu, de la sector, că doar mi-a fost coleg de facultate. Nimic nu era întâmplător pe lume.

-De ce nu aţi spus aşa de la început, răsuflară uşuraţi toţi şi şedinţa s-a încheiat amical discutând despre fotbal. Acolo lucrurile mergeau bine, Steaua tocmai câștigase Cupa Campionilor Europeni, iar fabrica se afla chiar în cartierul steliştilor.

După o săptămână, convocă o şedinţă cu posibilii colaboratori din afara fabricii. Inginerul şef avea în el ceva din omul de afaceri modern, născut prea devreme pentru situaţia din România de atunci. Punea accent pe relaţiile personale. Pe profesorul Rămureanu de la Politehnică l-a contactat personal, iar cu directorii de la institute a vorbit la telefon solocitându-le să-i trimită oamenii despre care se informase el şi nu nişte guralivi prăfuiţi care vorbeau tot timpul despre importanţa

progresului tehnic, dar nu făceau nimic concret în acest sens.

Şedinţa a fost bine pregătită chiar şi având în vedere standardul actual când am intrat totuşi destul de mult în economia de piaţă.

La masa de discuții, s-a scris numele fiecărui participant în dreptul scaunului pe care urma să-l ocupe. Nu prea aveau oamenii normali cărţi de vizită, se utilizau doar la nivelul şefilor mari şi aceia le utilizau mai ales cu întâlnirile cu străinii.

Probabil utilizarea cărţilor de vizită ar fi fost interpretată ca un posibil cult al personalităţii şi la aşa ceva aveau drept în România doar Tovarăşul şi Tovarăşa.

Veniseră toţi din fabrică, profesorul Rămureanu, Alexandru Vodă de la Institutul de Motoare şi Costin Badea de la Institutul de Electronică, iar de la Centrală venise un şef de serviciu. Venise chiar şi cineva de la întreprinderea de comerţ exterior care activa preponderent pe piaţa URSS.

Inginerul şef i-a întâmpinat pe fiecare foarte protocolar, i-a condus până la locul lor la masa de discuţii, au schimbat câteva idei banale pentru introducerea într-o atmosferă amicală şi apoi a intrat în subiect.

- Tovarăşi, vă mulţumesc că aţi venit! Ca reprezentant al ţării noastre la Grupa de lucru numărul 19 la CAER am participat acum câteva săptămâni la o şedinţă la Moscova. Se pune problema asimilării unor acţionări noi pentru maşini unelte sau chiar pentru roboţi industriali, într-un viitor nu prea îndepărtat.

Este un principiu nou, o schimbare radicală faţă de ce s-a făcut până acum, cu rezultate tehnice şi economice deosebite având în vedere un studiu care s-a prezentat acolo pe baza unor date obţinute de nişte firme din Germania, Japonia şi SUA. Nu vă ascund că va fi o competiţie în CAER pentru obţinerea specializării. Din informaţiile neoficiale s-ar părea că vor lucra în paralel ruşii, cehii, bulgarii şi noi, care vor urma să participe la experimentări conform unui program care urmează să se definitiveze la şedinţa următoare.

A prezentat argumentaţia pe care o discutase anterior cu colaboratorii interni, evitând aspectele legate de grija partidului.

Era optimist după şedinţă, nu atât că s-ar fi aşteptat la vreo opoziţie de la cei dinafara fabricii, dar îi era teamă de contradicţii inutile între „specialiştii" lui şi cei din exterior.

Personal nu avusese astfel de experienţe, dar auzise de la alţii că multe idei bune au murit datorită unei prost înţelese concurenţe între inginerii din fabrică, de la atelierele de cercetare-proiectare şi cercetătorii din diverse institute şi universităţi cu care încercau să colaboreze. Îşi făcea şi o serie de proiecte de viitor, legate de reuşita acestei afaceri cu motoarele. Directorul fabricii era destul de vechi în această funcţie şi toată lumea se aştepta ca la o nouă „rotaţie a cadrelor", pe care autorităţile comuniste o practicau curent, tovarăşul director să fie promovat, situaţie în care Mitu era, cel mai probabil, următorul director.

De obicei, inginerul şef devenea ulterior director, dar se mai produceau şi surprize din

când în când, motiv pentru care îşi propusese să aibă şi rezultate importante pentru ca evoluţia sa să nu mai sufere decât urcuşuri nu şi coborâşuri. Directorul tehnic al Centralei îl susţinea şi era optimist atât pentru finanţarea asimilării noilor tipuri de motoare, cât şi în perspectiva evoluţiei sale viitoare.

Lucrurile fiind bine stabilite şi conştientizate la toate nivelele de decizie, mai ales că veneau de la Moscova, birocraţia semnării contractelor a mers destul de repede astfel că echipa de asimilare s-a apucat repede de treabă. În aproape o lună de muncă intensă avea un prototip bun de testare.

Faţă de mersul normal al lucrurilor, această asimilare de produs nou mergea oricum mult mai dinamic, dar totuşi conducerea fabricii manifesta o nelinişte pe care echipa de lucru, nu o înţelegea, neavând toate informaţile.

Directorul fabricii dorea să împuşte doi iepuri dintr-o dată cu aceste motoare, prezentarea la Expoziţia Realizărilor Economiei Naţionale, renumita EREN, practic singura expoziţie internă de produse industriale şi

prezentarea la următoarea şedinţă a Grupei de Lucru 19 care urma să aibă loc la Leningrad. Şedinţa de la Leningrad era destul de repede după EREN, ceea ce ridica o serie de probleme organizatorice.

Aceste evenimente încurcau foarte mult socotelile specialiştilor, care trebuiau să-şi intensifice mult activitatea, pentru că într-un ritm normal de lucru, cu care se obişnuiseră déjà, nu intrau în termenele noi, pe care abia le aflaseră.

Se cam îngroşa gluma. Au început să lucreze nonstop. Dormeau în fabrică, prin laboratoarele de încercări. Totul trebuia să fie gata, produsele să fie gata de livrat în URSS încă de la prezentarea de la EREN, pentru că după expoziţie nu mai era practic timp de făcut nimic în afara pregătirii pentru transport.

Ei aveau un timp de odihnă în perioada expoziţiei, care urma să ţină două săptămâni. Nu trebuiau să stea specialiştii în stand, eventual stăteau cu schimbul.

Nu se punea problema unui rezultat vizibil în perioada expoziţiei pentru un produs sau altul.

Economia, fiind total dirijată, marketingul intern nu prea îşi avea rostul. Era mai mult o acţiune politică menită să arate poporului stadiul economiei naţionale. Era mult mai importantă prezentarea de la Leningrad, unde era totuşi o concurenţă cu producătorii din alte ţări socialiste. Toate bune şi frumoase până în ultima zi a EREN, când prin toate pavilioanele se anunţa la difuzoare decizia Comitetului Central al PCR[2] de prelungire a expoziţiei până la Congresul al-XII-lea, care era cam peste o lună. Nimeni nu avea voie să ia nici un produs din expoziţie. Această decizie încurca mult socotelile fabricii, dar nivelul de la care venea i-a blocat pe toţi. Nimeni nu ştia ce să facă!

Oamenii fabricii erau deja în expoziţie gata să-și ia produsele, să le ambaleze şi să le trimită la Leningrad.

Reprezentantul Centralei în stand era unul foarte rigid. Nici nu se putea pune problema ridicării motoarelor din stand, mai ales că toate ieşirile din pavilioanele expoziţiei erau păzite de oameni de la partid cu sarcini clare. Mitu îşi

---

[2] Partidul Comunist Român

vedea ruinat tot planul său fără posibilităţi de ieşire în nici o direcţie. Îl sună pe director, care îi promite că îl va suna pe ministru. Vor găsi ei o soluţie, să stea liniştit, era sfătuit de acesta.

Până la urmă, la nivelele înalte, nu au găsit nici o soluţie. Tuturor le era frică, știau că atunci când se spune că a decis Comitetul Central al PCR, în realitate, totdeauna, era de fapt decizia lui Ceauşescu. Cine îndrăznea să zică altceva?...

Alexandru, proiectantul motoarelor, era la fel de afectat şi era indignat că nu s-a opus mai categoric la aducerea motoarelor în expoziţie. În fond, ei mai aveau mult de lucru la ele şi nu de expoziţie le ardea. Văzuse el la o expoziţie, în Anglia, că erau destule produse nefuncţionale în standuri, însă frumos vopsite şi cu cataloage bine făcute. Cu aceste gânduri mergea spre biroul Pavilionului Central al expoziţiei unde de obicei îi găsea pe nea Ilie şi pe Victor, colegii lui de la institut, de la colectivul de târguri şi expoziţii. Mai bea câte o cafea sau chiar o vodcă cu ei, pe acolo. Acest colectiv se ocupa de astfel de activităţi în numele ministerului, iar Pavilionul Central era

mereu alocat Ministerului Industriei Electrotehnice şi Electronice, domeniu considerat de vârf şi sprijinit cu prioritate. Din vorbă în vorbă se iscă o discuţie pe tema ce-l durea.

-Nea Ilie, am păţit beleaua dracu' cu motoarele astea!... Nu putem să le mai scoatem de aici şi ele trebuiesc să plece săptămâna viitoare în URSS, la probe.

-Sunt ale noastre?

-Nu. Sunt ale fabricii, dar sunt proiectate de noi şi trebuie să plece la încercări.

-Tovarăşul director ştie? era vorba de directorul institutului.

-Nu, dar ce ar putea face dânsul?

-Măi băiete!... Tovarăşul director poate face multe. Nu ştii că este membru al Comitetului Central?...

-Nu ştiam, până acum, dar acum știu.

-Şi mai este şi tovarăşu' ministru. Noi, pe dânsul îl reprezentăm aici în expoziţie.

-Tovarăşu' ministru ştie şi nu poate face nimic. L-a sunat directoru' de la fabrică, continuă dezamăgit Alexandru.

Tocmai când se tot informau ei reciproc cine ce e şi ce poate face intră în biroul respectiv directorul Pavilionului Central.

-Nea Ilie, plec până în oraş. Vezi mata ce e p'aici că mă întorc repede.

-Băiat bun directoru' ăsta, zise nea Ilie. Îl cunosc demult, de când lucram la fabrica de calculatoare. Mă respect, de câte ori poate, mă ajută.

Tovaraşu' Ilie Popescu fusese primul inginer şef al fabricii de calculatoare.

-Mă băieţi, zise la un moment dat nea Ilie, pe un ton de parcă a descoperit America.

-O rezolvăm noi, fără să-l mai deranjăm pe tovarăşu' director. Am o idée!...

-Să facă fabrica frumos o hârtie către expoziţie prin care cere motoarele pentru o scurtă revizie şi revopsire că s-au cam zgâriat prin stand. Le luaţi şi tot astăzi, în câteva ore,

aduceţi altceva în schimb. Băieţii ăştia de pe la porţi mă cunosc, ştiu că eu îi ţin locul directorului Pavilionului Central şi vă vor lăsa să plecaţi cu ele.

Zis şi făcut. Alexandru l-a sunat urgent pe Mitu care a trimis maşina fabricii, au luat motoarele. Totul a mers pe bandă exact aşa cum a gândise nea Ilie. De un singur lucru nu au ţinut cont, de omul Centralei din stand. Acesta a observat imediat şi când ei au ajuns cu motoarele la fabrică zbârnâiau telefoanele în draci, între directoru' fabricii, directorul general al Centralei, ministrul şi primul secretar al PCR al sectorului. Practic se ştia că motoarele au fost sustrase ilegal din expoziţie de către Alexandru cu un inginer din fabrică şi cu şoferul maşinii directorului fabricii.

-Bă idioţilor ajungeţi la puşcărie, a fost salutul cu care i-a întâmpinat directoru' fabricii când au ajuns acolo!... Nu sunteţi sănătoşi la cap!... Nu ştiţi de la ce nivel e dată decizia să se prelungească EREN-ul până la Congres? continuă el morocănos.

-Imediat, să se întoarcă motoarele la expoziţie. Dar, dacă tot le-aţi adus mai lustruiţi-le puţin.

Era un circ pe care directoru' îl făcea pentru microfoanele pe care le avea prin birou. El știa realitatea și fusese total de acord.

Băieţii aveau deja unele lustruite gata, dar goale pe dinăuntru. Acelea au plecat la expoziţie iar cele bune au plecat, după câteva zile, la Leningrad. Omul Centralei a răsuflat uşurat când a văzut motoarele din nou în stand. Le-a bătut în cuie, fixându-le de pardoseala de lemn a standului, să nu mai dispară cumva.

La târg în socialism

Cine spune că în perioada socialismului nu era în România economie de piaţă se înşeală. În realitate, erau două economii de piaţă paralele, una pentru piaţa internă şi alta pentru piaţa externă. Funcţionalitatea lor era, însă, total diferită.

Piaţa internă funcţiona greoi dar sigur. Existau mai mulţi producători pentru aceleaşi produse, doar că distribuţia de produse era pe bază de repartiţii date de o structură de planificare la nivel naţional. Fără repartiţie un

producător nu putea livra unui beneficiar intern, iar iniţiativa beneficiarului de a schimba un producător presupunea o birocraţie destul de descurajatoare. Circula o alternativă la celebrul dicton al economiei de piaţă liberă şi anume „clientul nostru, sluga noastră" care nu era departe de realitate.

Producătorul respecta sau nu termenele, respecta sau nu calitatea, trebuia să te supui toanelor acestuia. Asta nu înseamnă că toţi erau incorecţi, existau și producători respectabili care se comportau cu mult respect față de clienți.

Nici nu era de mirare importanţa mult mai mare dată producătorilor, în detrimentul comercianţilor, deoarece primii cuprindeau în mai mare măsură pe reprezentanţii clasei muncitoare, clasă conducătoare în societatea socialist, declarată multilateral dezvoltată.

Nu se punea problema ca vreun producător să nu aibă „planul acoperit cu comenzi", pentru că de aceasta avea grijă statul. Toate umflările de costuri datorate personalului neadecvat, materiilor prime de proastă calitate, regiilor

supradimensionate le suporta beneficiarul fără drept de replică. Disputele între producători şi beneficiari se decideau la diferite nivele administrative și mai puțin în justiţie, pentru că acolo drumul era mai lung iar hotărârea era tot a stăpânului tuturor, adică a statului.

Piaţa externă, sau mai bine zis producţia internă pentru piaţa externă, era mult mai funcţională în latura sa exterioară şi încurcată rău pe partea interioară. Pe partea exterioară întreprinderile de comerţ exterior depuneau mari eforturi de a intra pe pieţele internaţionale, participau la târguri, expoziţii şi discuţii bilaterale cu firme străine, în numele producătorilor români. Oricât de importantă era clasa muncitoare, totuşi, în comerţul internaţional autorităţile socialiste nu se bazau pe reprezentanții acesteia. Producătorii români nu semnau contracte cu beneficiari externi în nume propriu ci doar având ca intermediar o întreprindere de comerţ exterior, foarte dependente și urmărite de conducerea superioară de partid şi de stat, dar şi de serviciile secrete.

Foarte importantă era politica de preţuri, care în esență consta în stabilirea raportului dintre preţul extern, în valută, şi preţul intern, în lei, pe care îl primea producătorul. Acestea nu rezultau unul din altul pe baza unui curs valutar cunoscut şi previzibil. Întreprinderea de comerţ exterior negocia preţul extern cu beneficiarul străin, negocia preţul intern cu producătorul intern şi dacă cursul valutar resultant, altul de la contract la contract, era aprobat pe linie de partid şi de stat, asta era, se făcea afacerea.

Urmând această procedură, rezultau o serie de anomalii. Existau produse destinate pentru piaţa internă şi produse pentru piaţa externă, mult mai bune şi, uneori, chiar mai ieftine dar la care beneficiarii interni nu aveau acces.

Erau acoperite, astfel, o serie de pierderi de la comerţul exterior prin preluarea lor pe piaţa internă. Această metodă a condus la o serie de dezechilbre, care s-au acumulat şi au dus la foametea din ultimii ani ai socialismului.

Odată depăşit momentul EREN-livrare URSS, Mitu respira uşurat şi aştepta cu mari emoţii testele comparate de la Leningrad pentru a putea trece la valorificarea comercială a acestor eforturi. Nu îl interesau prea tare aspectele tehnice, ştiinţifice, noutăţile dezvoltate cu ocazia asimilării acestor motoare. Auzise despre o serie de brevete, cărţi, doctorate care începuseră să apară și care aveau la bază experiența acumulată din activitățile referitoare la motoarele lui, dar asta era partea specialiştilor, cercetătorilor, pe care o aprecia dar o dorea depăşită cât mai repede și cât mai bine. Aceste rezultate, pe care el le considera colaterale, îi dădeau încrederea că este o treabă bine făcută şi testele cu ruşii vor ieşi bine. El spera că se va trece curând la producţie, care era o altă problemă, foarte dificilă, dar care se finaliza cu rezultate concrete pentru intreprindere, vânzarea de produse și încasarea de bani.

Aşa s-a și întâmplat, rezultatele testelor au fost pozitive. Aceasta însemna un certificat „Bun pentru piaţa CAER", ceva care nu se obținea chiar uşor.

Existau toate condiţiile de a pune iar de o mare şedinţă, pentru a urgenta dezvoltarea tehnologică necesară introducerii în fabricaţie a noilor produse, în care toți își puneau mari speranțe.

Lecţia se ştia, participanţii se cunoșteau, care, între timp, se mai și acomodaseră unii cu alții, doar că greul trecea acum de la Stoicescu şi echipa sa, responsabili de conceperea produselor noi, la Trofin şi echipa sa, responsabili cu producerea acestora. Întrau, de acum, în joc şi alții, precum contabilul şef, economiști specializați în prețuri etc, pentru că într-un final trebuiau stabilite preţurile de producţie ale motoarelor. La prima şedinţă satisfacţia trecerii testelor a fost repede înlocuită de îngrijorarea legată de capacitatea de a produce la termenele, la calitatea şi la preţul pe care urma să le negocieze întreprinderea de comerţ exterior cu similarul acesteia din URSS. Trebuiau luate o serie de măsuri organizatorice dintre care cea mai importantă a fost înfiinţarea unui atelier care să se ocupe de fabricaţia acestor motoare, apăreau, astfel, noi funcţii de conducere, mari lupte interne etc. Pe partea economică, de

preţuri se ocupa şeful serviciului financiar Gheaţă, care era exact invers decât îi spunea numele şi decât s-ar fi aşteptat de la un economist. Era cooperant, plin de iniţiativă, eficient. Începuse să facă parte din echipă!

Între timp, în activitatea intensă, dar, aparent, fără un termen fix, a intervenit din nou ceva ce a pus gaz pe foc.

Mitu fusese chemat la directorul fabricii, care avea noutăți.

- Omule, tocmai am venit de la minister. Cei de la direcţia de export pe URSS au introdus prezentarea motoarelor voastre pe lista produselor care vor fi prezentate în negocierile cu ruşii la expoziţia bilaterală care se va organiza la Sediul INTERELECTRO[3] de la Moscova cu ocazia întâlnirii anuale dintre cei doi miniştri, al lor cu al nostru.

-De când cu scandalul de la EREN tot ministerul mă ştie ca p'un cal breaz, continuă directorul. Urmează să am o discuţie cu

[3] Secţiunea CAER în domeniul electrotehnicii şi electronicii

tovarăşul ministru pentru detaliile organizatorice.

-Ce decideți să facem? până atunci.

Lucrați non-stop!... Oricum, noi ne stabiliserăm termenele noastre, destul de mobilizatoare, această grăbirea a lucrurilor, venită din spre minister, ne dă o siguranță, în plus, că nu vom munci degeaba.

De obicei, termenele erau stabilite fără nicio legătură cu cei care produceau, care în focul evenimentelor păreau că trec pe planul secund. În prim plan intra acum organizarea expoziţiei de la Moscova, doar că de data aceasta le era teamă că acolo nu vor mai putea prezenta carcase goale, de teama să nu le oprească, direct din expoziție, pentru teste. În final, au constatat că metoda mergea şi acolo, că doar tot socialişti erau şi ruşii.

-Mitule, zise directorul fabricii, ia legătura şi cu directoru' comercial şi pregătiţi deplasarea de la Moscova. Trebuie să iasă bine. Vor merge acolo ministru' şi directoru' general al Centralei şi se aşteaptă mult de la noi. Ia legătura cu întreprinderea de comerţ exterior și cu cele

două institute, să participe şi ei la organizare că ne depăşeşte, mai ales la treaba de protocol. Noi nu putem suporta, conform baremurilor aprobate, o întâlnire cu trataţii în timpul prezentărilor şi o masă cu multă băutură pentru câți ruși vor fi acolo. Aud că vor fi câteva zeci de participanți din partea lor.

De data aceasta Mitu organiză o şedinţă în care nu se mai discutau performanţe tehnice, termene, preţuri, ci cooptarea a cât mai mulţi care să se deplaseze la Moscova din instituţiile partenere. Fiecare trebuia să-şi facă formele de deplasare, separat acolo unde lucre, destul de repede, să obțină viza internă, şi, ce era cel mai important, să aducă fiecare o cantitate de mâncare şi băutură, pe care o putea deconta, pe care o putea transporta și care putea fi trecută la graniță. Rușii erau atenți la intrarea în țară, mai ales, la cantitățile de băutură pe care le aveau cei care treceau granița în URSS. Din acest motiv, băutura trebuia împărțită pe toți membri delegației, la limita la care, știau unii, că era permisă.

Înainte de plecare, tovarășu' Gogârlă, mai mult ca să se vadă că nimic nu-i scapă, decât

că ar fi avut vreo importanță, pentru binele acțiunii, a ținut să aibă o întâlnire cu membrii delegației:

- Tovarași, a început el, plin de importanță, vă invidiez că veți merge în Marea Uniune Sovietică, mama noastră, a tuturor!... Eu, de când mă știu, îmi doresc să pot face acest pas important din viață, dar, până acum, țara și măreții săi conducători nu au considerat că sunt suficient de pregătit pentru aceasta. Dar, mai este timp!...

Un murmur confuz se auzi din jur, dar nimeni nu îndrăznea să spună ceva, cu subiect și predicat.

-Acolo, să fiți cuminți,... să nu-i supărați pe tovarășii sovietici,... să discutați serios!... Să nu cumva să vă apucați de spus bancuri necuviincioase, așa cum mai faceți p'aci, în loc să munciți!... Noi trebuie să fim bine apreciați după această deplasare!...

Tovatășu' șef de partid ar fi vorbit o zi întregă, bătând apa-n piuă în acest fel, dar cei care urmau să plece erau cu gândurile în altă parte, unii plecau pentru prima dată din țară, alții

aveau problem de familie etc. Discuția a fost curmată când unul din delegatie, cel mai tăcut dintre ei, până atunci, care, cu un gest cuminte, a cerut să spună ceva, ridicând mâna, ca la școală:

-Tovarașu',... n-am înteles bine, noi acolo cu cine o să ținem?...

Atunci, cei din sală au început să râdă, chiar și Gogârlă înțelegând că era cazul să încheie acea discuție total inutilă.

Evident că se deplasau mult mai mulţi decât cei care aveau legătură directă cu evenimentul, cu fel de fel de sarcini sarcini, pe care tehnicienii nu le înțelegeau, dar chiar și așa, unul ca marele șef politic al fabricii nu a mai încăput în delegație.

După ce au ajuns acolo, seara, la fiecare masă erau doi români şi doi ruşi, în sarcina românilor intrând inclusiv trimiterea acasă a ruşilor cu taxi-ul, majoritatea lor fiind beţi la finalul cinei prelungite.

Era periculos să mergi beat pe stradă în URSS, amenzile fiind foarte mari. Noroc că taxi-

urile erau foarte ieftine. Seara, după ce au încheiat toate sarcinile legate de ruşi s-au adunat românii la hotel şi au tras un chef între ei, dar mai reţinuţi pentru că întâlniri aveau şi a doua zi. Chiar se întrebau, după halul în care s-au îmbătat unii ruşi, dacă aceștia vor mai ţine minte, a doua zi, ce au discutat. Au constatat că nu uitaseră nimic şi discuţiile au continuat de unde rămăseseră. E, și asta, o capacitate!...

S-au întors acasă şi, după multă altă muncă, au ajuns la un export masiv în URSS.

Politica în socialism

Dacă dorim să facem o apreciere a adâncimii fenomenului politic din timpul socialismului putem avea două răspunsuri, ambele destul de aproape de realitate, şi anume, că a făcut politică toată lumea sau că a făcut politică doar un om, secretarul general al PCR, preşedintele Consiliului de Stat, preşedintele țării.

Din procesele diverselor persoane ce au deţinut funcţii mari de răspundere în timpul socialismului, care au avut loc după evenimentele din anul 1989, aceştia au susţinut că nu au avut nici o contribuţie, că doar au executat sarcini de partid, care erau pasate în sus, din nivel în nivel, până ajungeau la Nicolae Ceauşescu.

Chiar poate fi crezut un ministru, din timpul socialismului, că nu a făcut politică?... Este tot atât de adevărat că în probleme de mare importanţă nu decidea nimeni, decât şeful statului. Greutatea cu care România se înscrie şi astăzi pe drumul economiei de piaţă, rezistenţa mentală la răsturnările de toate felurile, excesele sindicale, sunt tot atâtea dovezi că politica comunistă a pătruns în România mult mai adânc decât în alte ţări socialiste. Poate aceasta s-a întâmplat şi datorită opresiunii politice mai accentuate şi a cultului personalităţii deşănţat practicat de singurii doi şefi de stat comunişti pe care i-a avut ţara pe parcursul a 50 de ani.

Tovarăşu' Gogârlă era secretarul de partid pe fabrică. Om serios, cel puţin aşa se credea el. Provenit din muncitor!... Participa la toate şedinţele conducerii, la vârf, a fabricii, lua cuvântul mereu şi îşi spunea părerea în toate problemel, fie că se referau la aprovizionarea cu materiale de protecţie a muncii, fie că se discuta relaţia fabricii cu universităţile și institutele de cercetări sau era vorba de export și relații internaționale. Nu o făcea din datoria sa, ca șef pe linie de partid, de a lua cuvântul, ci din convingerea că soluţiile lui erau totdeauna cele mai bune. Avea mereu o convingere că ceilalți nu reprezentau prea bine cauza intreprinderii, a poporului și era de datoria lui sa vegheze la aceasta.

De fapt el dorea să fie şi un exemplu pozitiv pentru cei care nu doreau să ia cuvântul la şedinţele de partid. Acestea, atât cele din fabrică şi, probabil, și din toate celelalte instituţii, constau în prezentarea făcută de

către secretarul organizației a „stării naţiunii”, care de obicei era lungă şi plicticoasă, după care urma o penibilă şi insistentă rugăminte, amestecată cu ameninţări, către ceilalţi membri să ia cuvântul. Nu se prea înghesuiau oamenii să ia cuvântul!...

Luările de cuvânt în şedinţele de partid se numărau la fel cum se numără azi voturile în Parlamentul României şi tot atât de apreciaţi erau cei care reuşeau să nu doarmă. Nu prea conta ce se spunea, important era să ia cuvântul.

O altă asemănare era aceea că-n aceste ape tulburi unii îşi făceau mendrele şi se chiverniseau foarte bine devenind în viaţa de toate zilele adevăraţi zei având de toate şi făcând ce voiau. Totdeauna, cei cu funcţii administrative mari erau şi mici şefuleţi pe linie de partid şi căutau sa-i dea importanţă şi acestei activități, care le putea deveni de mare folos în promovarea lor. Mitu se încadra pe această linie și era foarte conştient de această necesitate, tocmai de aceea era și secretar cu probleme organizatorice la Secţia Producţie. Îl avea ca şef, pe linie de partid, pe tovarăşu'

Ghiţă. Era ca dracu', să ai un șef care îți era subaltern!... Nu știu de ce, dar comuniștii își numeau șefii diferitelor structuri, chiar și pe cea de la nivel național, secretari, nu președinți. Nu le plăcea cuvântul președinte!...

S-a nimerit odată ca, la o şedinţă de partid din secţie, tovarăşul Ghiţă să fie plecat şi aşa s-a trezit Mitu că trebuia să conducă el şedinţa.

-Tovarăşi, aş dori să vă transmit salutul tovarăşului secretar Ghiţă şi totodată regretele sale că nu poate fi aici cu voi, cu colegii. Ştiţi cât de mult ţine dânsul la voi şi la atmosfera de familie din secţia noastră.

Un ăăă... prelung, de apreciere, se auzi din sală.

După o prezentare scurtă a situaţiei organizaţiei şi problemelor de pe ordinea de zi, i-a invitat pe tovarăşi să cuvântul.

Cum nu s-a găsit niciun amator, a închis scurt şedinţa. A durat, în total, vreo douăzeci de minute, cu salutul tovarăşului Ghiţă cu tot. De obicei, asemenea şedinţe durau cel puţin două ore.

Mare greşeală din partea lui!... S-a bârfit în toată fabrica despre isprava tovarăşului inginer şef.

Pe ascuns, unii chiar apreciau, era o dovadă de om serios, care nu avea timp de pierdut cu prostii.

Dar, pe linie de partid, problema a ajuns la tovarăşul Gogârlă, care, fiind deosebit de indignat, a ţinut să pună problema în şedinţa conducerii fabricii.

-Tovarăşe director, nu e o situaţie onorabilă pentru tovarăşul inginer şef. Este o dovadă de lipsă de apreciere a importantelor probleme pe care le avem noi le avem pe linie de partid. Cum să prezinţi excepţionalele învățăminte, pe care Tovarăşul Secretar General ni le-a transmis nouă, membrilor obișnuiți, albinele partidului, prin „tezele din aprilie”, într-un sfert de oră? continuă Gogârlă din ce în ce mai furios. Şi ceea ce este şi mai grav tovarăşe director, da, repet este foarte grav, că nimeni nu a luat cuvântul.

-Da, tovarășe Gogârlă, este regretabil!... O să țin cont.

-Dacă o să afle tovarăşu' prim Radu, nu ştiu pe unde o să scoatem cămașa!... Știți cât este de exigent?...

- Ei,... hai s-o lăsăm așa, să rămână între noi și tovarașul Radu n-o să afle!...

-Ştiu că tov prim Radu și tov inginer șef sunt prienteni, dar totuşi nimeni nu poate minimaliza problemele de partid.

-Bine, bine, tocmai d'aia nu trebuie să afle!... Dar, apropo, despre ce teze vorbeai? Când aud cuvântu' teză mi se face păru' măciucă, iar a luat fi'meu patru la toate tezele!

-Tovarăşe director,... sunteţi atent? Cum să nu știți despre „tezele din aprilie". Există ceva mai important decât asta pentru cetăţenii acestei ţări?... Aoleu,... și d'asta dacă află tov prim Radu!...

- Ei, bine, bine,... să nu afle, nici d'asta!...

-Tovrăşe Gogârlă!... Este, într-adevăr, foarte important ce discutăm, nimeni nu pune la îndoială importanța problemelor de artid, dar eu am să vă comunic ceva, poate mai puţin

important pentru ţară, dar foarte important pentru fabrica noastră.

Se opri, trase aer în piept şi continuă.

-Eu o să plec din fabrică. Am fost numit director general la Centrala de la Craiova. Îmi pare rău că plec din Bucureşti, dar, vedeți că mă supun, sarcinile de partid nu se discută, trebuie să merg acolo, unde poporul are nevoie.

-Vai, ce rău ne pare!... Ce ne vom face noi fără dumneavoastră?... se auzi un murmur în sală.

-Veţi fi pe mâini bune. Tovarăşul ministru şi tovarăşul director general al Centralei noastre au decis să-l numească director al fabricii pe tovarăşul inginer şef Dumitrescu. Om de nădejde pentru fabrică, a crescut aici printre noi şi a pus în fabricaţie motoarele astea din care vă luaţi acum leafa jumătate din fabrică.

Tovarăşului Gogârlă parcă i-ar fi dat cineva cu o cărămidă în cap. A avut, totuşi, tăria de a-şi reveni, să aibă ultimul cuvânt.

-Bravo mă pişicherule!... Dat dracu' mai eşti!... O să-i spun eu tovarăşului prim Radu, ce băiat bun eşti. Om de nădejde!...

Tonul intenţionat familiar voia să spună că şi ca director al fabricii tot cu el va avea de lucru.

Tovarăşul prim Radu ştia de mult şi chiar contribuise la această schimbare.

O temere tot avea Mitu din partea partidului. Se tot discuta că informatizarea, cibernetizarea, robotizarea etc, deveniseră noţiuni interzise la nivelul suprem al conducerii de partid şi de stat. Mai ales „tovarăşa" era pornită rău pe aceste idei. Îi băgase cineva în cap că acestea reprezintă metode ale capitalismului de a se amesteca în problemele ţărilor socialiste. Ori, „motoarele lui Mitu" erau folosite în ţările dezvoltate chiar în aceste domenii. Era suficient să se găsească un neisprăvit să lege, în mod răuvoitor, lucrurile între ele şi se termina cu toate gândurile lui atât de creştere a afacerii, cu producția și exportul motoarelor, cât şi cu noua lui poziţie în fabric, de care era foarte încântat.

Toți știau, că atunci când venea ceva de la Cabinetele 1 și 2, de la „tovarăşu'" sau, mai ales, de la „tovarăşa", era ca trăznetul, pe care-l lovea îl termina fără ca să-l mai poată apăra nimeni, nici ministrul, nici primul secretar, nici tovarăşul Gogârlă. Mitu era conştient de acest pericol şi se temea.

La muncă în capitalism

Este ilogic şi greu de înțeles, să-i ceri unei societăţi traumatizate, la scurt timp după o revoluţie, să fie ponderată, dar bine ar fi fost dacă efectele memoriei ar fi fost mai ponderate în perioada ce a urmat revoluţiei din 1989.

Ce logică ar putea avea ordinul primului ministru Petre Roman, prin care directorii de întreprinderi urmau să fie votaţi, inclusiv, de către femeile de serviciu? Care a fost rezultatul?... Toţi directorii buni, dar exigenţi,

au picat la vot şi la scurt timp după aceea au murit şi fabricile.

Ce logică ar putea avea declaraţia primului ministru Petre Roman în care spunea că toată industria României este o grămadă de fier vechi? Care a fost rezultatul?... Au urmat privatizări la preţuri de nimic, ceea ce a constituit startul unei avalanşe de acte de corupţie ce nu au putut fi stăvilite nici până în present, când România a devenit stat membru în Uniunea Europeană. Ce folos naţional a adus recrudescenţa actelor de răzvrătire exagerate? Acestea au condus la ideile unor cercuri răuvoitoare că România este o ţară neguvernabilă, cu efecte negative care puteau ajunge până la dezmembrarea ţării şi care au întârziat oricum destul de mult investiţiile străine directe în economia românească.

Românii au intrat în noua eră, cea capitalistă, fără o evoluție logică şi cu memoria prea încărcată.

Paradoxal, erau mai dezbinați decât înainte, dispăruse ceea ce îi legase o bună perioadă de timp, ura faţă de Ceauşescu.

Atmosfera, în toate instituţiile, era cam la fel, imediat după evenimentele din 1989. Salariaţii aveau memoria prea încărcată, plină de reproşuri la adresa conducerilor. Ei susțineau că toţi conducătorii erau de vină, din principiu, doar pentru că existau, iar salariaţii erau curaţi, doar din motivul că nu au fost niciodată conducători.

Cei care au lucrat în relaţiile cu străinii şi cunoşteau câte o limbă străină erau huliţi ca fiind securişti, cei din serviciile de control al calităţii erau huliţi ca fiind opresorii celor care munceau. S-a ajuns la o situaţie stranie. După o revoluţie împotriva unei societăţi conduse prost de clasa muncitoare cei care aveau de revendicat erau chiar reprezentanţii clasei muncitoare. Oare nu reprezentanţii lor, după o falsă înboierire, a acestora au condus ţara spre foametea în care trăiau?

Mitu, ca director, nu prea avea probleme cu salariaţii. Faptul că abia fusese numit director, uşoarele lui acte de dezidenţă faţă de Gogârlă și talentul managerial înnăscut i-au prins bine.

Nu prea ştiau salariaţii despre relaţia sa bună cu fostul prim secretar al partidului pe sector, care îi fusese coleg de facultate. Avea toate motivele să fie liniştit.

Trebuia însă să organizeze alegerile pentru conducerea fabricii, aşa cum a decis primul ministru. Alegerile erau organizate, în fapt, de către forța politică majoră a României, imediat după revoluție, adică structura Frontului Salvării Naționale din fabrică. Încă nu se interzisese practicarea politicii în instituţii.

Momentul desfăsurării alegerii conducerii nu a fost o problemă pentru Mitu. El a fost votat de peste 80% din salariaţi, însă a constituit punctul de pornire pentru sindicatul liber cu care avea sa aibă destul de lucru în continuare.

Colaboratorii la proiectul "motoare" au avansat și ei, Stoicescu ajunsese director tehnic, iar Gheaţă, fostul şef al serviciului financiar, a devenit noul director economic.

La colaboratorii externi, Alexandru ajunsese director ştiinţific la Institutul de Motoare, iar Costin lider de sindicat la Institutul de Electronică. Echipele de lucru se reorganizaseră

destul de repede, în schimb au început să apară mari probleme pe pieţe, atât pe piaţa internă cât şi pe cea externă.

Noul director avea o serie de probleme, curente, la serviciu, dar avea şi una mare acasă. Toată familia era pe capul lui, după revoluţie, să-şi viziteze o rudă mai îndepărtată din SUA, pe care înainte n-o declarase nicăieri şi nici nu dorea să se ştie de existenţa ei. În noile condiţii, însă, devenise interesantă, mai ales prin prisma faptului că se hotărâseră ca fiica lor cea mare, care urma să termine liceul, să-şi continue studiile în străinătate. Poate reuşeau să obţină un sprijin de la această rudă.

Aşa că, Mitu, după ce s-a văzut votat şi astfel reconfirmat ca director, a cumpărat bilete de avion pentru el şi soţie pe care le-a şi arătat celor foarte apropiaţi. O astfel de idee înaintea votului nu ar fi fost deloc apreciată de salariaţi şi s-ar fi putut crea în mod artificial probleme speculative, cu efecte negative de imagine.

După plecarea lui Mitu în SUA, au început să vină investitorii. A apărut în fabrică o delegaţie americană formată din reprezentanţii unui

producător american de motoare şi ai unei firme de comerţ care dorea să-şi extindă afacerile în noua zonă liberă din Europa de Est pe principiul că cine vine mai repede câştigă mai mult. Noul director tehnic, Stoicescu, conducea fabrica în lipsa directorului.

Era o şansă mare pentru ei să intre pe o altă piaţă pentru că piaţa internă era practic paralizată în noua conjunctură, iar exportul din URSS, chiar dacă era contractat, nu avea nicio perspectivă. Nimeni nu mai respecta contractele. Multe din firmele beneficiare erau ajunseseră să facă parte din diverse ţări noi, apărute după dezmembrarea URSS-ului. Noile autorităţi naţionale, din țările nou apărute, aveau cu totul alte priorităţi decât cele anterioare când funcţionau ca regiuni în structura fostei Uniunii Sovietice.

În aceste condiții, intrarea pe piaţa SUA ar fi fost o mană cerească pentru acea perioadă. Stoicescu, după ce a discutat cu americanii în prima parte a zilei, a convocat o şedinţă cu toate părţile implicate interne şi externe.

Au participat Gheaţă, noul director economic împreună cu noii şefi de servicii din subordine, noul director economic, şefii de secţii şi ateliere din producţie, şefii atelierelor de proiectare produse şi tehnologii şi proiectanţii de la institutele de cercetări.

-Măi fraţilor, era să zic tovarăşi, începu el vizibil emoţionat. Era, poate, cea mai impotantă şedinţă condusă de el, în noua poziţie de director tehnic şi, în plus, mai era și locţiitorul directorului general. Au venit americanii ăştia cu o serie de probleme foarte interesante pentru noi. Am ţinut să discutăm împreună cu toţii pentru că problemele sunt foarte grele. Ei stau doar o săptămână şi vor să se întoarcă cu contractul semnat. Aşa o fi la ei!... Vor să cumpere de la noi motoare din familia celor ce exportăm la ruşi, dar cu o serie de opţiuni pe care acum nu le avem în producţie, să introducem în fabricaţie două motoare noi, pe care le fabrică ei acum. Vor să transfere producţia la noi. Dacă lucrurile merg bine, au chiar de gând să cumpere fabrica. Au o strategie de a cumpăra o fabrică de motoare mari din Rusia, una de motoare medii din Ungaria, iar la noi le convine că producem nu

doar motoarele astea mici ci şi acţionările în ansamblu. Pe moment vor comanda doar motoarele, dar mai târziu vor să transfere la noi şi producţia de electronică de putere. Vor un contract pe douazeci de ani, cu clauze clare.

După o scurtă pauză continuă.

-Este o treabă serioasă. Problemele noi sunt atât de natură tehnică, dar şi cu fond economic sau, mai bine zis, un amestec al acestora, pentru că cea mai dificilă este problema preţurilor. Preţurile, propuse de ei, sunt mai mici decât cele pe care le avem la ceea ce vindeam acum la ruşi. Au venit cu o serie de documente de piaţă şi evident că vor să cumpere la preţul pieţii minus 25%, că d'asta vin în România, altfel le-ar produce în continuare la ei. Apar în plus pentru ei costurile de transport, riscul de ţară etc.

-Domnule director tehnic, interveni în discuţie Gheaţă. Staţi uşor să le luăm pe rând, nu treceți așa repede peste lucruri atât de importante. Eu nu am fost la discuţia de dimineaţă, continuă puţin iritat, deranjat că nu a fost chemat la discuţia cu americanii. Ce!...

noi trebuie să fim de acord cu tot ce ne cer ei. Dacă vor bine, dacă nu, nu!... Să le facă acolo la ei!...

-Bă, Gheaţă, bă!... Te credeam mai dezgheţat, acum după evenimentele ce au avut loc în această țară, i-o reteză Stoicescu. Îşi permitea un limbaj lejer pentru că provenea în noua poziţie dintr-o poziţie superioară lui Gheaţă, în plus, ca oameni, erau într-o relaţie amicală. Eu nu am zis că trebuie să acceptăm tot ce vor ei, dar de la asta plecăm. Trebuie să analizăm dacă putem satisface cerinţele tehnice şi apoi să vedem dacă ne convin preţurile. Eu doar v-am informat care este poziţia lor. Sunt de accord, să le luăm pe rând. Ne împărţim în trei părţi, partea tehnică, partea economică şi aş dori să analizăm un pic şi partea comercială cu problemele de transport, depozitări etc., pentru că şi astea costă şi să ne întâlnim iar după trei ore, să vedem cum stăm.

Era deja seară, peste trei ore însemna că vor continua discuțiile și noaptea.

-Din punct de vedere tehnic nu este nici o problemă, începu Stoicescu, fiind si partea pe care o coordona direct.

-Din punct de vedere economic este groasă, continuă Gheaţă. Nu se pot accepta condițiile solicitate de ei. Păi materialele costă cât costă, manopera o să crească, pentru ca ne forţează sindicatul, regia de secţie este 450%, regia de fabrică 18%, dacă le adun nu că nu mai rămâne deloc profit, dar chiar intrăm în pierdere.

-Stai un pic, că nu aşa se discută, interveni Stoicescu. În afara prețurilor materialelor, restul, nimic nu e bătut în cuie. Că doar n'om rămâne aşa de prost organizaţi pe veci. Eu fac o socoteală simplă. La ei salariul este 3000 dolari pe lună, la noi este 100 dolari pe lună, materialele le socotim după bursă, cred că Bursa din Londra este cea cu materialele, iar regiile astea trebuie să vedem ce e cu ele. Să mai înbunătăţim tehnologia şi disciplina pentru a creşte productivitatea muncii. Că doar, acum, nu ne mai critică partidu' la orice inițiativă. Apropo, unde eşti măi Ghiţă, zise el căutându-l din priviri pe maistrul Ghiţă, fostul secretar de

partid al secției unde urmau să fie produse motoarele. Acesta se făcuse mic într-un colţ şi nu-i mai lua pe toţi de sus, cum o făcea înainte.

-Nu ştiu, continuă Gheaţă. Eu am aici nişte formule de calcul aprobate de fosta centrală şi nu pot să mă abat de la ele.

-Las-o dracu' de fostă centrală, domnule!... Nu înțelegi că este un nou început, care depinde de noi cum îl facem.

-Din punct de vedere comercial ce economii putem obţine? îl întrebă Stoicescu pe şeful Biroului Export-Import.

- Păi, cel mai interesant este că va fi un contract pe termen lung. Se pot face înţelegeri cu transpotatorii, care, într-o relație de mare volum și durată fac reduceri importante de preţ. De asemena contractul pe termen lung ne permite să luăm credit de la bancă să acopeim cheltuielile mai mari de la început, până se porneşte afacerea, apoi rambursăm creditul când afacerea devine profitabilă. Este o problemă tipică de afacere pe termen lung care oferă stabilitate.

-S-o crezi tu că-i aşa, interveni nervos Gheaţă. Să nu-mi dai tu mie sarcini, că de credite eu mă ocup. Crezi că acestea se găsesc aşa pe toate drumurile?

Trecuse de miezul nopţii şi era departe de a se fi rezolvat ceva.

A doua zi, la ora nouă dimineaţa, reveneau americanii.

-Măi oameni buni, interveni Alexandru, proiectantul motoarelor. Având în vedere că probleme tehnice nu sunt şi că oricum am şi eu o grămadă de belele la mine la institut, eu aş dori să plec, dar nu înainte să se lege ceva concret aici. Altfel, dovediţi că în lipsa directorului general nu reuşiţi să fiţi o echipă şi dacă de lucru nu găsim până la urmă se închide fabrica. Eu cred că proiectul este fezabil. Suma costurilor materialelor şi manoperei actuale este jumătate din cât oferă americanii. Trebuie ca să facem să intre în cealaltă jumătate regiile şi profitul şi eu cred că se poate prin oganizarea secţiilor ca centre de profit, fiecare centru cu cheltuielile lui de regie, fără să mai intre totul la grămadă.

După cunoştinţele mele, de la alte fabrici de motoare din țară, care export foarte mult, regiile sunt mult mai mici la acest gen de industrie. Eu cred că sunt alte secţii neorganizate care strică situaţia economică globală a fabricii.

-Gândiţi-vă și la aşa ceva. Dacă doriţi, vă pot ajuta în această reorganizare, zise Alexandru şi plecă conştient că a redeschis problema.

-Turnătoria domn'e, turnătoria, interveni un tehnolog. Acolo sunt pierderi mari şi de materiale şi de energie. La turnătorie regia de secţie este 1100%. Asta ne trage în jos pe toți.

Asta a condus discuţia pe altă direcție, spre acțiuni de eficientizare la nivel defabrică.

-Aveţi de lucru la turnătorie? îl întrebă Stoicescu pe cel care reprezenta acolo secția.

-Da, domnule director, nişte capace de canal din fontă, dar nu acoperă capacitatea.

-Sunt rebuturi multe la aceste capace?... Ce pierderi se acoperă prin regia asta uriaşă de secţie?

-Sunt și rebuturi multe, dar se și fură, iar cele furate sunt declarate tot rebuturi. Așa ne recomanda secretarul de partid, înainte.

Stoicescu, văzând pe de o parte încăpăţânarea lui Gheaţă de a nu coopera precum şi pericolul pierderii acestor clienţi, care păreau a fi foarte importanţi, a devenit mult mai oficial. Și-a intrat abia acum în pielea de locţiitor a directorului general. A părăsit, momentan, poziţia de director ethnic, bucuros că pe partea sa nu sunt probleme.

-Domnilor, rencepu el mult mai serios şi mai oficial. Nu vreau să tratăm superficial această treabă.

-Domnule director Gheaţă, până mâine dimineaţă la ora opt vreau să am calculate preţurile motorelor în ideea centrelor de profit propusă aici. Adică costurile de regie să fie doar cele făcute în secţie, nu mediate pe toată fabrica. Le vreau scrise!... Vreau ca serviciile tehnice şi de investiţii, tot până la aceiaşi oră,

să facă o estimare a unui program de investiţii în direcţia retehnologizării secţiei, în vederea reducerii costurilor cu manopera. Poate luăm un credit. Aceste sarcini le veți primi în scris și cine nu respectă va răspunde.

Nimeni nu a dormit în acea noapte, iar, la ora opt dimineaţa, s-au reîntâlnit.

-Aştept materialele, zise Stoicescu, ferm, chiar la începutul ședinței.

-Gheaţă era plin de furie. El se aştepta, probabil, ca Mitu să-l lase pe el locţiitor și suporta greu sarcinile primite de la Stoicescu. Nu ştia că asta nici nu se poatea, din punct de vedere legal, el, ca director economic, fiind titularul semnăturii a doua pe documentele economice, care aveau o rigurozitate procedurală aparte. Le-am adus spuse el obosit dar şi vizibil ostil. În situaţia actualelor costuri, recalculculând regiile aferente secţiei, considrată centru de costuri, putem acoperi numai costurile, dar nu vom avea profit. Din dosarul tehnologilor rezultă că este posibilă o reducere semnificativă a manoperei pe produs

printr-o investiţie de circa un milion de dolari, fără a reduce personalul.

-Vă mulţumesc pentru efort şi vă invit, pe d-l director Gheaţă şi şefii secţilor şi atelierelor, la discuţia cu americanii, care tocmai urmează să sosească.

Americanii au ajuns exact la ora programată. S-au aşezat pe scaune, fară prea mult protocol. Erau, vizibil, foarte obosiţi şi aveau ochii roşii.

-Ai dracu' imperialiști!... gândeau românii. Au stat toată noaptea la cârciumă, în timp ce noi am muncit pentru ei.

-Doamne ce balamuc, a deschis discuția unul dintre oaspeți!...

-La ce cârciumă or fi fost? continuă firul gândirii românilor.

-Sunt și-n SUA asemenea evenimente necivilizate, dar nu în centrul orașelor. Sunt cartiere rău famate, în orașul meu, unde n-am fost niciodată, dar nici nu-mi propun. Prima dată, am crezut că sunt niște delicvenți care au

fost împrăștiați de poliție, cu gaze lacrimogene, dar am aflat, ulterior, că erau niște mineri.

-Doamne,... i-am judecat greșit!... Au dormit la Intercontinental și n-au putut dormi de balamucul din Piața Universității. Iartă-ne!...

Astfel, cele două părți erau egale înaintea disputei, niciuna nu se odihnise în acea noapte.

Stoicescu a deschis sec discuţiile, luându-si mai multe posibilităţi de acoperire în ceea ce priveşte răspunsul la solicitările americanilor, atât în ceea ce piveşte preţurile, cât şi termenele. El era net dezavantajat, atât de lipsa directorului general din ţară cât şi de faptul că reducerea cotei de profit, investiţiile trebuiau aprobate în Consiliul de Administraţie, care urma să se întrunească la sfârşitul lunii. Aşa că a gândit o serie de amendamente faţă de solicitările clienţilor care dacă se acceptau era excepţional, dacă nu mai câştiga timp. Oricum, contractul nu se putea semna fără aprobarea Consiliului de Administraţie.

-Am analizat cu mare atenţie propunerile dumneavoastră şi avem următoarele

răspunsuri, enumerând cerinţele americanilor şi răspunsurile părții române:

-putem produce variante conform opţiunilor dumneavoastră suplimentare pentru motoarele noastre;

-putem prelua fabricaţia motoarelor duneavoastră;

-preţurile să fie indexate funcţie de preţul cuprului şi aluminiului la Bursa din Londra;

-faţă de preţurile propuse de dumneavoastră solicităm o creştere de 10% în condiţiile în care pentru aceasta trebuie făcută o investiţie de un milion de dolari pe care să o împărţim între cele două părţi în mod egal;

-de acord, cu încheierea unui contract pe douăzeci de ani.

Sintetizarea foarte rapidă a ideilor dezbătute toată noaptea şi „ şopârlele" introduse în negociere i-au surprins şi pe participanţii români la discuţie, Stoicescu crescuse brusc în ochii lor. Aceștia ştiau că, la limită, puteau

accepta preţurile, aşa cum erau, iar investiţia şi-o puteau permite şi singuri.

Stoicescu muta, astfel, problema în tabăra opusă, câştiga timp şi poate, în final, dacă se accepta măcar una dintre solicitările sale, şi bani. Trebuia să se întoarcă Mitu şi să vină şedinţa ordinară a Consiliului de Administraţie. Nu dorea să convoace o şedinţă extraordinară în lipsa directorului general.

Aşa s-a şi întâmplat. Nici americanii nu erau chiar atât de independenţi, cum păreau la prima vedere. A trebuit să se întoarcă şi ei acasă ca să poată răspunde.

S-a întors Mitu, a avut loc şedinţa Consiliului de Administrare, care a aprobat politica propusă de conducerea executivă dând acesteia o marjă de negociere.

Americanii s-au întors şi contractul s-a semnat în bune condiţii, ceea ce permiteau fabricii să intre în profit după şapte luni de livrări, într-un contract pe douăzeci de ani.

Aproape toată lumea era bucuroasă! Excepţiile erau directorul economic Gheaţă și

liderul de sindicat, care abia fusese ales. Primul, pentru că s-a dovedit a fi un individ foarte orgolios, deşi bun profesional. Nu depășea momentul că prima afacere majoră, de când era el director eonomic, a fost începută fără el. Nu fusese invitat la prima discuţie cu americanii! Cel de-al doilea era deranjat de reorganizarea fabricii pe centre de profit. Se stricau, astfel, nişte cuibuşoare de trântori ai fabricii, mulţi dintre aceștia fiind prietenii săi.

Mitu era satisfăcut, câștigase o afacere, dar s-a ales şi cu doi duşmani. Noroc de buna şi eficienta colaborare cu Stoicescu, care-l ajuta realmente, fără să facă prea mult caz de asta, fără a solicita ceva în schimb.

Proiectul cu americanii se derula bine intrându-se pe profit chiar înainte de termenul preconizat.

Pe un fond de relativă linişte şi satisfacţie, faţă de evoluţia fabricii, directorul fabricii se trezi într-o realitate pe care nu o cunoscuse până atunci. Găsi în mapă o convocare la Poliţia Economică a Capitalei, în legătură cu o reclamaţie penală. În afara datei şi locul

convocării nu mai scria nimic altceva, ceea ce îl punea într-o situaţie foarte dificilă. Se consuma foarte tare, nu mai avusese nici un fel de contacte cu poliţia înainte, cu niciun alt organ judiciar. Se autoanaliza şi nu găsea nimic să-şi reproşeze, nici în relaţiile prsonale, nici in relaţiile de serviciu. Din contră, considera că mulţi ar avea toate motivele să-i mulţumească, să se roage pentru sănătata sa, nicidecum să-l reclame. Nu putea face altceva, decât să aştepte data la care era convocat și să meargă acolo.

A aflat, de la ofițerul de poliție, că avea o reclamaţie penală referitoare la prejudicarea fabricii prin semnarea contractului de livrare de motoare în SUA.

Reprezentantul oficialității statului, cu care a discutat, i-a prezentat conţinutul reclamaţiei, fără a divulga pe semnatarii acesteia. Conţinutul acelui document era vizibil răuintenţionat şi plin de neadevăruri. Era acuzat că a fost în SUA pe banii firmei beneficiare de motoare, că a semnat contractul singur fără să se consulte cu nimeni din fabrică, că s-au adus pierderi fabricii în derularea

contractului. Mitu era cuprins de sentimente contradictorii pe măsură ce ofiţerul îi citea reclamaţia. Pe de o parte se liniştea pentru că realiza că acuzaţiile sunt uşor de combătut, pe de altă parte se indigna, cum poate cineva să gândească atât de negativ o situaţie care mergea atât de bine.

I s-a cerut să dea o declaraţie scrisă cu răspunsuri asupra celor cuprinse în reclamaţie.

Şi mai indignat a fost când a aflat, de la alţii, care au fost chemaţi ca martori, cine erau semnatarii plângerii, Gheaţă si liderul de sindicat.

A cerut consilierului juridic să facă o anchetă internă asupra modului cum au decurs negocierile cu firma americană având în vedere că acestea s-au desfăşurat în lipsa sa.

Prima acuzaţie, că ar fi plecat pe banii firmei americane, a fost simplu de combătut, confirmându-se cu documentele de la TAROM şi din corespondenţa cu Ambasada SUA, pentru obţinerea vizei, care erau toate derulate cu mult înaintea primului contact cu firma americană.

A doua, că ar fi negociat și semnat singur contractual, era şi mai vizibil răuintenţionată. La reclamaţie era anexat contractul extern, în limba engleză, care totdeauna se semnează doar de şefii firmelor, dar în fabrică exista însă și contractul intern, în limba română, semnat de aproape douăzeci de persoane, cei care au muncit nopțile respective la fundamentarea unui punct de vedere înainte de prima şedinţă de negociere cu americanii.

Printre semnături, se afla şi cea a lui Gheaţă, care semnase şi contractul si reclamaţia. Referitor la pierderile aduse de contract acestea fuseseră previzionate pentru primele luni după începerea asimilării, ele urmând a se recupera ulterior aşa cum s-a și întâmplat.

La finalizarea anchetei interne, în fabrică şi externe, la poliţie, ofiţerul a promovat fără dubii neînceperea urmăriri penale. L-a întrebat pe Mitu dacă nu deschide o acţiune juridică împotriva celor doi semnatari mincinoşi. Acesta a refuzat, nu era feul lui. Când ai de a face cu astfel de oameni mai bine să nu-i mai vezi, să nu-i mai auzi, decât să-i provoci la alte întâlniri

ulterioare. Însă nu mai era acelaşi om!... Asemene întâmplări te marchează, mai ales când ți se întâmplă prima dată. Se schimbase ceva în interiorul său. Cu toate că cei apropiaţi îl sfătuiau să dea uitării cele întâmplate, simţea că nu poate. Lucra în fabrică de aproape douăzeci de ani şi niciodată nu s-a gândit că o va părăsi cândva. Era prima dată când în cap i se înfiripase ideea plecării din fabric, fără însă să se destăinuie cuiva despre acest lucru, nici măcar soției.

Se crease, în toată ţara, nu doar în fabrica lor, o clasă de revendicatori de meserie, frustraţi de tot felul, care prin modul de acţiune îşi făceau rău singuri sabotând propriul mijloc de existenţă, instituţia care le oferea un loc de muncă, ţara în care trăiau. Se zice că toţi doresc afaceri „ortodoxe”, era un termen la modă. Probabil, utilizarea unui termen legat de religie fusese ales pentru a se împrumuta ceva din credibilitatea bisericii, din acea vreme. Totdeauna, în vremurile tulburi, biserica devine un refugiu și crește în încredere. Da, este un deziderat justificat, doar că în economie

contează foarte mult clienții, iar aceștia sunt, de o bună perioadă de timp, preponderent catolici sau musulmani. Ca manager, trebuie să poți lucra cu oricine și să fii mai calm decât ceilalți, mai rezistent la atacuri, mai stăpân pe tine, inclusiv la bautură, decât interlocuitorii tăi.

Într-o seară, la un cocktail organizat în scopul dinamizarii cooperării economice româno-americane, Mitu s-a întâlnit cu fostul prim secretar de partid Radu, fostul tov prim Radu, de care se temea atât Gogârlă. Nu prea mai ţinuse legătura cu el şi nici cu alţii cu care colaborase bine înainte de revoluţie. Era un fapt general, fiecare căuta să-şi gândească noua poziţie pentru vremurile noi, relativ independent faţă de ce făcuse înainte.

-Ce fac oamenii de afaceri?... întreabă foarte bine dispus fostul „ tovarăş", ca şi cum nimic nu se întâmplase, cu toate că nu se mai văzuseră de mult,... de o epocă.

Mitu, surprins de tonul vesel al interlocutorului său, în contradicţie cu gândirea

lui despre ce s-ar fi putut întâmpla cu foştii înalți demnitari comuniști, se adaptă repede la situaţie:

-Bine, mulțumesc!... După ce am cucerit, până nu de mult, piaţa URSS, acum, cucerim piaţa americană.

-Oh, încântat!... Totdeauna mi-au plăcut oamenii deștepți, cei care se adaptează la situație și nu rămân încremeniți în trecut!... Şi merge treaba, merge treaba?... Aveți succes?...

-Da,... deja livrăm de ceva vreme şi avem perspective pe douăzeci de ani înainte. Avem deja contractele semnate.

Radu zâmbi cu subînţeles.

-Ştiu, ştiu, de fapt, d'asta ai fost invitat aici. Eu te-am recomandat. Sunt reprezentantul în România al unei mari firme americane şi am fost surprins plăcut când am aflat de afacerea voastră, de la partenerii americani. Bravo, aşa vă vreau, daţi-vă drumul, nu fiţi inhibaţi de false prejudecăţi!...

Mitu era din ce în ce mai surprins, fără însă a lăsa să se vadă acest lucru. După ce ani de zile a fost protejat politic de către fostul său coleg de facultate, fostul prim secretar, acum, când s-a întors lumea pe dos, tot el a nimerit deasupra. Sunt unii făcuţi să fie şefi mari, indiferent ce se întâmplă, gândea el.

-Mitule dragă, ia şi mănâncă ceva, apoi hai să stăm un pic serios de vorbă într-un colţ, că d'asta am venit aici. Sindrofii d'astea sunt și vor mai fi multe. Beţiile crunte, româno-ruse, de dinainte, vor fi înlocuite, la scară mult mai mare, de cocktail-urile americane cu bufet suedez. Aici totul se face pe fugă, se mănâncă, se bea, se discută, fără măcar să te aşezi. Cine se aşează, pierde!...

Mitu se conforma, fără să comenteze, şi se retrăseseră să discute serios.

-Bă băiete, vremurile s-au schimbat si se vor schimba în continuare. Înainte, v-am protejat eu pe voi, din punct de vedere politic. Să nu crezi că nu am fost mereu la curent cu ce se întâmpla în fabrica voastră şi în altele, că nu ştiam ce tâmpenii facea Gogârlă cu voi

inginerii. Apropo de Gogârlă, ştii unde l-am văzut ultima dată?

-Nu, nu mai ştiu nimic de el, dar nici nu-i duc dorul!...

-Era unul dintre cei mai înverşunaţi manifestanți ţărănişti la Piaţa Universităţii. Să mori nu alta!... Dar să revenim la oile noastre. Am auzit numai lucruri bune despre tine! Contractul pe care îl aveți cu americanii, cel cu motoarele alea, se cunoaşte în lumea bună. Ai o imagine bună şi dinainte şi în prezent. M-am gândit să te împing înainte, în politică. Să mă mai protejezi şi tu pe mine că şi eu am facut-o destul, înainte. Eşti dator să-mi întorci serviciile anterioare! Am vorbit cu mai mulţi politicieni, de la mai multe partide. Indiferent cum se cheamă ei, official, eu îi am categorisiţi foarte clar. Noi, adică eu și ai mei, când vorbim codificat, le spunem muncitorii, vânzătorii, profitorii, pierzătorii, naţionaliştii, schimbiştii, limbiştii etc.

Mitu devenea tot mai perplex. Radu tot alterna în discuţie, ba cu „eu ", ba cu „noi" dând de înţeles că de fapt erau un grup mai

mare în numele căruia vorbea, lucru ce avea să se confirme ulterior.

-Avem posibilitatea, continuă Radu, să te plasăm ca secretar de stat într-unul dintre ministerele importante. Noi am dori la industrie sau privatizare. Gândeşte-te repede, nu prea e timp!

Mă' drăcia dracului! gândea Mitu. Oricum se răstoarnă lumea, ăsta tot în picioare pică, tot de sus mă tratează. Nu prea avea ce să-i reproşeze, dar de când se cunoşteau, din primul an de facultate, totdeauna a avut un ascendent asupra sa, deși profesional era mereu sub el. Ierarhiile din școală nu se prea păstrează ulterior, în viață.

Pe de o parte nu ar fi vrut să plece din fabric, de care era legat prin multe fire, dar situaţia creată prin comportamentul sub orice critică a lui Gheaţă îl împingea tot mai mult spre acceptarea propunerii lui Radu. Mai era și problema unei discuţii cu soţia, care nu ştia nimic din toate acestea. Soţia sa era mai tradiţionistă, nu prea agrea schimbările, mai ales că poziţia de soţie de director general îi

oferea un statut social de care era mândră. Pe de altă parte, pe Radu nu prea îl avea la suflet. Nu îi plăcea modul cum acesta îl trata pe Mitu şi datorită acestei poziţii orice propunere venită dinspre fostul „tovarăş prim secretar" nu era, în final, acceptată în familie.

Într-un final, după multe frământări, o serie de gândiri și răzgândiri, Mitu concluzionă că cea mai bună soluţie ar fi să pedaleze pe dorinţa soţiei de a mai câştiga mai mult, dacă tot munceşte atât de mult. Aşa că, într-o seară, abia ajuns acasă, a deschis discuţia.

-Auzi, eu cred că nu e mare brânză de capitalismul ăsta, în care am intrat cu atâta entuziasm. Azi mi s-a comunicat că directorul general are un salariu fix, calculat funcţie de nişte indicatori care nu prea pot fi îndepliniți. Pe de altă parte, există o interdicţie totală de a lucra în paralel la altceva şi a mai obţine ceva bani din altă parte. Nu văd prin ce diferă această situație de cea de dinainte de revoluţie.

Urmărea atent reacţia soţiei! De obicei se exterioriza destul de repede și puteai afla de la

început ce părere are. Nu a trebuit să aștepte prea mult.

-Ia, mai dă-i dracului de nenorociţi!... E ţara plină de străini, care caută oameni deştepţi. De ce să stai tu la mâna unor comunişti, să fii în continuare sluga lor. Am auzit despre colegu' ăla al tău, comunistu', că s-a pricopsit, e mare şef la o firmă americană. Poate-ţi găseşte şi ţie ceva! Nu-l prea am eu la inimă, dar măcar acum să facă ceva pentru tine, după ce a copiat după tine toată facultatea.

Nici nu se aştepta că va ajunge aşa de repede la ţintă! Tebuia să temporizeze el.

-Nu, nu vreau să fiu iar la mâna lui Radu, zise Mitu, facând tot posibilul să nu pară prefăcut.

Soţia lucra la o altă firmă care se confrunta cu probleme mari de existenţă şi era realmente preocupată de situaţia familiei. Îi era teamă că va ajunge șomeră.

-Nu cred că este momentul pentru orgolii. Ştiu tot ce se întâmplă la fabrică, mi-a spus secretara ta. Cu cât te orientezi mai repede cu

atât va fi mai bine. Cum dracu' nimerim noi numai acolo unde se munceşte mult şi se câştigă puțin!...

Mitu voia să lase impresia că cedează greu şi nici într-un caz nu dorea să rămână în memoria familiei că schimbarea radicală pe care o va face a fost sugerată de el. Într-un târziu a lăsat să se înțeleagă că va face demersul corespunzător către fostul său coleg de facultate.

-Da domnule, pune-mi ce trebuie să fac!... intră direct în subiect, la întâlnirea cu Radu, pe care el o provocase.

-Deocamdată nimic. Aşteaptă să vedem unde te putem băga. Oricum, primul pas a fost făcut, mă bucur că ai acceptat. Am încredere în tine şi sper să o inspiri şi asociaţilor mei. În foarte scurt timp o să discutăm mai în amănunt. Depinde şi de ministerul unde urmează să intri.

După câteva zile, Mitu primeşte un telefon, foarte protocolar, de la Radu:

-Să trăiţi domnule ministru!... Când sunteţi disponibil pentru o întâlnire?...

Era clar!... Se rezolvase, dar unde?... Cu un uşor tremur în voce îi răspunse.

-Unde vrei. Fac eu cinste!...

-Unde mergeam noi odată, când eram studenţi. La „Caru' cu bere". Simt cum o luăm iar de la început. Este un nou start.

Zis şi făcut, după o oră erau faţă în faţă.

-Mitule, te-am făcut om!... Eşti secretar de stat. Cred că eşti de acord cu mine că industria românească este o grămadă de fier vechi. A spus-o chiar primul ministru!... Sunt însă o serie de foşti comunişti care o ţin una şi bună cu sublima noastră industrie. Din păcate mulţi dinte ei sunt încă în funcţii de conducere prin diverse firme cu capital de stat. Din păcate tocmai prin aceste firme trec marea majoritate a banilor de investiţii ai statului. Multe dintre ele, în curând, vor fi în subordinea ta! Va trebui să-i înveţi, să-i obligi, cum să-i obligi să se modernizeze și de unde să cumpere echipamente.

Radu schimbă brusc tonul, deveni dur, autoritar!

-Există metode, standardizate pe plan internaţional, care te învaţă cum să procedezi când intri într-o astfel de junglă, cum este acum România. Se aplică gradual.

Prima metodă, pui în caietul de sarcini la licitaţii condiţie obligatorie să aibă catalog color cu produsele oferite. Pentru că, majoritatea „mortăciunilor" ăstea din industria românească nu au aşa ceva, îi elimini din licitaţie, fără probleme.

A doua metodă, plătim noi un studiu de modernizare, de reabilitare, etc., poţi să-i zici oricum. Nu poate costa mai mult de câteva sute de mii de dolari, însă în studiu vor propune investiţii de zeci de milioane de dolari cu nominalizarea firmelor furnizoare unice, din motive tehnice. Plătim un dolar şi câştigăm o sută.

A treia metodă, scoateţi acte normative, ordine, hotărâri de guvern, ordonanţe, valabile câteva zile prin care introduceţi scutiri vamale, când aducem noi în ţară produsele noastre.

A patra metodă, în documentele care se referă la organizarea licitaţiilor nu puneţi pedepse pentru nerespectarea lor, iar omul ministerului din comisiile de licitaţie să ştie ce are de făcut.

Ajung patru metode! Sunt suficiente pentru momentul ăsta, mai încolo o să-ţi spunem și altele, mai sofisticate. Succes!... O să câştigi şi tu destul dacă iese treaba bine.

Mitu a primit toate instrucţiunile trecând prin toate culorile curcubeului! Interlocuitorul său era prea uns cu toate alifiile ca să nu observe frământările partenerului de discuţie, dar miza pe şocul primului moment, ca să aibă de unde scădea ulterior. Continuă pe un ton mult mai prietenos.

-Nu trebuie să te sperie!... Sunt lucruri curente pentru un demnitar de nivelul tău. O să te obişnuieşti cu ele mai ales că o să ţi le ceară şi altii de la nivele superioare. Subalternii de prin ministere, toţi foşti comunişti, sunt atât de speriaţi că abia aşteaptă să le ceri ceva ca să se facă utili. Succes în noua poziţie!... Vei fi eroul familiei!... Nu cred că familia ta a mai

avut vreun ministru în istorie! Trebuie să faci faţă, să fie mândră familia de tine!

La târg în capitalism

În primii ani după revoluţie, când toată lumea nu vorbea decât despre libertate, economie de piaţă etc., unele efecte așteptate au avut rezultate perverse, adică tocmai inverse unor deziderate, din cauza unor false prejudecăţi. Chiar dacă activitatea de participare la târguri şi expoziţii, din perioada socialismului, includea și o mare doză de propagandă, nu se poate spune că era numai așa ceva. Ar fi o mare greşeală să credem că s-ar fi putut menţine un export la nivelul celui dinainte de 1989, fără o activitate intensă de prospectare a pieţii externe, fără o prezenţă la târgurile şi expoziţiile internaţionale. Aceasta era adiministrată de către întreprinderile de comerţ exterior, singurele care aveau dreptul să opereze cu valută. Aceste instituții reprezentau, atunci, întreaga economie naţională în străinătate. După revoluţie, acestea s-au privatizat repede, au utilizat în interes propriu relaţiile de piaţă făcute anterior, decapitând, practic, prezenţa statului român pe piețele internaționale. Firmele producătoare, care au continuat o bună perioada de timp să aibă capital majoritar de stat, nu aveau abilitatea de a lucra pe piaţa externă şi astfel a

urmat o perioadă de beznă pentru exportul românesc. Firmele de comerț exterior, privatizate foarte rapid, au simțit repede gustul bun al importurilor, care creștea exploziv datorită deficitului de produse străine pe piața internă, cauzat de interdicțiile introduse de către autoritățile autarhice comuniste. Astfel, s-a ajuns ca mai toți să facă import și aproape nimeni nu mai era preocupat de export.

La târgurile externe, Romînia, practic, nu mai exista. Nici la manifestările comerciale din țară, producătorii români nu erau prezenți, situația lor precară nepermițându-le aceasta, în schimb, standurile străine erau înfloritoare, piața importurilor românești revigorînd situația economică a multor firme internaționale. Românii au cumpărat, într-o veselie, zeci de ani, fără să se preocupe să mai și producă ceva, că o țară nu poate trăi doar din importuri. Noile autorităţi şi noii conducători ai unităţilor economice nu catadicseau să participe la târgurile interne considerându-le nişte reminiscenţe comuniste. Se ajunsese, astfel, ca în primii ani după 1989, la ROMEXPO, cel mai important organizator de târguri și expoziții din

țară, o mare parte din spații să fie închiriate de firmele care vindeau bomboane şi sucuri.

A trebuit să treacă mult timp până când firmele românești s-au organizat în asociaţii profesionale, patronate și s-au implicat în organizarea activităţilor de promovare.

Într-un vagon de tren, care avea ca destinație Germania, era mare forfotă, multă veselie amestecată cu emoţie! Era o delegaţie română, care decisese să ia taurul de coarne. Îşi propusese organizarea unui stand propriu la cel mai important târg tehnic din lume, Târgul de la Hanovra, fără participarea statului, fără întreprinderi de comerţ exterior specializate, doar cu forţe proprii!

Alexandru se afla acolo în numele institutului, organizatorul grupului, care umpluse vagonul cu oameni şi produsele care

urmau să fie expuse. Erau emoţionaţi pentru că se apropiau de vamă! Erau obişnuiţi, de dinainte de ’89, că principiul vameşilor era că orice făceai nu era bine! Totdeauna mai aveau ei ceva de zis, indiferent dacă documentele respective erau elaborate chiar colegii lor de la Bucureşti! Chiar erau curioşi să vadă cum s-a adaptat vama la economia de piaţă, dar era o curiozitate amestecată cu teamă. Dacă le oprea produsele în vamă toată acţiunea lor era moartă!

De regulă, cineva din delegație era desemnat să se ocupe de documentele de vamă. Cel desemnat, om de nădejde, foarte riguros și atent la lucru cu documente.

Ajunge vameşul la el şi începe o lungă discuţie, din care cei din jur reţineau responsabilităţile uriaşe ale vameşilor, cum toată ţara ar da pe dinafară şi ar pleca “afara” dacă nu ar fi ei,... vameşii. Cel cu documentele îl asculta calm, căuta să-l convingă că nu există absolut niciun pericol din moment ce produsele erau catalogate, numărate, înregistrate etc. Nu trebuia, decât, să le verifice la ieşirea din ţară şi apoi la întoarcere. Nu vedea care era marea

filozofie în această treabă. Văzând ca nu-l poate convinge, îl pasează:

-Domnule, știi ceva, în fond eu sunt doar purtătorul hârtiilor. Câteva compartimente mai încolo se află directorul general al institutului, dânsul poate să te lămurească mai bine.

Vameşul plecă decis spre compartimentul indicat, iar directorul general despre care era vorba era chiar Alexandru, proiectantul motoarelor, care evoluase mult pe scara erarhică a institutului, după evenimentele din 1989.

-Să trăiţi!... Dumneavoastră, am înțeles, sunteţi directoru' acestei instituții, care scoate din țară aceste produse, zise vameşul încruntat, încovoiat de atâta responsabilitate.

-Da, răspunse sec şi decis Alexandru.

-Domnule director, de ce vă complicaţi atât cu produsele astea?...

-Cum adică ne complicăm? răspunse acesta, contrariat

-Păi,... nu puteţi să mergeţi la târg şi fără produse?

-Cum adică, să mergem fără produse!... Atunci, de ce mai mergem? Așa, să ne aflăm în treabă!... Noi mergem acolo să vindem!... Dumneata ai cumpăra ceva fără să vezi ce cumperi?...

-Da,... înteleg, dar dacă fiecare se gândeşte să iasă cu câteva din ţară, ce mai rămâne în ţara asta? Nu întelegeţi ce responsabilitate am eu faţă de ţară?...

-Domnule, zise uşor nervos Alexandru, a zis cineva că aceste produse nu se mai întorc? De fapt, aveţi în mână, documentele care reprezintă angajamentul scris, pe propria răspundere, că produsele se vor înapoia în ţară, după închiderea târgului.

-Da domnule, continuă vameşul plin de griji inventate față de țară, evident, dar câtă răsponsabilitatea am eu, nu pot fi liniștit până nu le văd întoarse.

Alexandru făcu o mişcare bruscă, probabil, mult aşteptată de vameş, se întinse spre

cuierul din compartiment, unde era atârnată haina sa şi căută ceva în buzunar. Faţa vameşului s-a luminat brusc, ca prin farmec, îi trecuseră toate grijile şi responsabilitaţile! Scosese ceva din portofel și întinsese mâna către vameș:

-Ia domnule, uite, aici, ai toate adresele și telefoanele mele, era o carte de vizită. Eu sunt acela care plătește dacă produsele nu se mai întorc. Ştii unde să mă găseşti!...

Vameşul se întunecă şi mai rău la faţă, altceva se astepta el, să scoată din portofel, dar efectul psihologic a fost important. Luă cartea de vizită şi, ţinând-o în mână, ridicată deasupra capului, îşi făcu loc şi părăsi vagonul murmurând ceva! Da, da, dumneavoastră o să răspundeţi, părea a spune.

Ceva, ceva tot învățasem noi, la intrarea în capitalism!... Delegaţii aveau cărţi de vizită şi, iată, că o carte de vizită a învins, momentan, un vameş.

La întoarcere, acelaşi vameş, i-a pândit şi a numărat de trei ori produsele, tot tânguindu-

se, dacă sunt sau nu aceleaşi. Pachetul de cafea, totuși, l-a luat.

De la fabrică, unde, culmea ironiei și a nesimțirii, ajunsese director "domnul" Gheaţă, care venise la târg, cu mâinile în buzunar, doar să vada, el plus liderul de sindicat. Bine și așa, putea să nu vină nimeni!... Poate, ieșiți în lumea bună, se mai luminau și ei! Acolo, în fabrică, ideea era că târgurile sunt niște prostii!... Îl luase pe lider cu el, ca recompensă.

Mitu a venit acolo ca „domnul secretar de stat", a luat cuvântul la „Ziua României", privind superior la tot ce se întâmpla acolo, faţă de români, dar, cu un vizibil complex de inferioritate faţă de reprezentanţii guvernamentali ai altor ţări, foste socialiste, care, se vedea clar, erau mult mai familiarizați cu mediul de acolo.

Standul românesc, realizat prin asocierea mai multor firme şi institute, era destul de bine organizat, expozanţii erau trecuţi în catalogul târgului (asta însemna că s-au înscris în termen şi au plătit la timp) şi foarte important, erau

prezenţi în ziarul târgului pe o pagină întreagă, evident tot plătită din timp.

Impactul a fost destul de bun, mai ales că era singura prezenţă românească, în acea imensitate de oferte! Veneau fel de fel de cereri şi pentru firme neprezente în stand! Probabil, cei care vizitau târgul încă mai credeau că românii se cunosc toţi între ei! Din păcate, în acea perioadă, nici presa, care se considera foarte vioaie în ţară, nu era pe fază în ceea ce priveşte organizarea târgurilor internaţionale. La întoarcerea delegaţiei, care a avut rezultate economice foarte bune, mare le-a fost mirarea cand au citit într-un ziar central că un redactor a fost la Hanovra şi n-a găsit acolo nici un stand românesc.

Era foarte simplu, pentru cineva care ştia mersul lucrurilor, la orice punct de informaţii, din orice pavilion, la apelarea unui cuvânt cheie, de exempu „România", obţinea pe loc, gratuit, lista tuturor expozanţilor respectivi. Ziaristul ori s-a rătăcit prin târg ori nu era familiarizat cu tehnica de calcul!...

Reuşita din Germania le-a dat curaj organizatorilor care la întoarcearea şi-au propus să conceapă un târg intern destinat produselor noi care ar putea fi competitive pe pieţele externe în noile condiţii din ţară. Competitivitatea avea deja alt sens în condiţiile în care preţurile deveniseră în bună parte libere iar cursul valutar era departe de a fi previzibil.

Grupul organizatorilor de la Hanovra au propus un proiect Ministerului Cercetării, Camerei de Comerţ şi Industrie şi ROMEXPO şi mare le-a fost surpriza că s-a şi aprobat. Aveau de gândit o imagine a competitivităţii româneşti pe o suprafaţă de 3000 metri pătraţi. Nu şi-au imaginat iniţial cât este de greu atât de conceput cât şi de realizat. A fost însă fascinant!... Au învățat de la alții, au imaginat procedure noi de propuneri, de selecţie, de prezentare, de vizitare! Se întâmpla pentru prima dată şi imaginaţia putea lucra liber.

Petrică, designerul târgului s-a întrecut pe el în creativitate dar nu şi în productivitate. Artiștii nu prea au aceasta noțiune!... Încă de la primii paşi au apărut germenii poticnelii în diverse problem, reale sau imaginare! După o noapte

de nesomn apăruse, în sfârșit, și propunerea de siglă! Era vorba de litera "C", de la competitivitate, foarte stilizată, decupată din simbolul creierului văzut de Leonardo da Vinci! Părea o idee foarte bună, dar nu răspundea la criteriul politic!... Ministrul nu a fost de accord, a făcut observaţia că litera „C" are deschiderea spre dreapta, iar guvernul lor era de stânga, ce o să zică primul ministru etc.! Ca și cum ar fi inventat ei, atunci, forma literelor!...

Nu a cedat, și, s-a propus închiderea literei „C" devenind un „O", dar, astfel, creierul era găurit în mijloc, adică ar fi semnificat un creier gol la interior, ceea ce, iar lăsa loc la interpretări. În final simbolul târgului a fost adoptat creierul aşa cum l-a conceput Leonardo da Vinci, dar nu mai avea nimic comun cu ideea de competitivitate, de la care se plecase. Era şi liber în ceea ce priveşte drepturile de autor.

Târgul a fost un succes economic, dar și de imagine, cu un impact ridicat la decidenţii politici din acea vreme, având o serie de rezultate inclusiv în elaborarea de acte legislative referitoare la domeniul. Era un semnal că se poate!...

Politica în capitalism

Majoritatea oamenilor politici de după 1989 au intrat în politică timoraţi, au activat confuz şi au ieşit din aceasta bogaţi. Probabil, fiecare a avut, la un moment dat, o luptă internă, cu el însuşi, din care a învins amanta, nevasta sau soacra. Care nu a urmat acest traseu, probabil, se află şi astăzi în parlament, fie că nu deranjează pe nimeni, fie că a fost mai puţin eficient în acţiunea de îmbogăţire.

Cei din executiv au parcurs acest traseu mai rapid mutându-se apoi în parlament pentru o

binemeritată şi protejată odihnă sub umbrela imunităţii parlamentare.

Mai sunt şi cei corecţi, puţini la număr, neînţeleşi de colegii lor şi care, ori dispar rapid din sistem, ori sunt ţapii ispăşitori pentru relele celorlaţi.

Mitu intra în politică bine intenţionat, cu putere de muncă şi cu convinegerea că nu va face decât bine, ceea ce consideră el că trebuie făcut, indiferent de presiunile din jurul său. Nu putea concepe compromisurile, nici pentru superiori, nici pentru colegi, nici pentru prieteni şi nici măcar pentru familie!

Soţiei i-a fost frică să nu pună ochii pe alta, p'acolo prin minister, aşa că i-a plasat, încă de la început, în „cabinetul demnitarului", pe sora sa, care de fapt era şefa de cabinet a lui. Era mai liniştită, ştiind tot timpul ce face, ce se întâmplă. Avea o temere, așa în general, nu doar în ceea ce priveşte femeile.

Nu era genul de femeie ahtiată după îmbogăţire rapidă, în comparaţie cu alte soţii de

demnitari, lucru mai rar la o femeie, dar poziţia de soţie de ministru nu-i displăcea deloc! Era adepta dictonului iliescian „sărac și curat”, deşi nu-l agreea deloc pe Ion Iliescu ca om politic, motiv pentru care aproape în fiecare seară îşi tot pisălogea soţul cu sfaturi, ce să facă, ce să nu facă, ce a mai citit prin ziare.

Mitu asculta răbdător, căuta să-i dea de înţeles că ţine cont de sfaturi, deși nu prea îi povestea el, prea multe, despre problemele sale de serviciu. Nici nu era nevoie, pentru că soţia ştia destule, de la soră sa. El era preocupat să-şi construiască baza pentru o activitate solidă şi de durată! Recepţiona orice încercare de a fi influenţat de mediul în care abia intrase, dar reuşea să-şi păstreze echilibrul. Nicio iniţiativă, însă, venită din jur, nu întrecea în obrăznicie comportarea fostului său coleg de facultate!

Nu îşi imaginase, totuşi, ce val de noi probleme va avea, în comparaţie cu vechea poziţie de director. Un minister nu este o fabrică! Prea mult suport legal nu avea în atribuţiile pe care i le oferea funcţia de secretar de stat. Toată lumea cerea câte ceva. Directorii

de fabrici tânjeau după fostul regim de monopol, de pe vremea când erau ale statului, importatorii doreau mereu scutiri de taxe şi denigrau producătorii interni, exportatorii voiau tot timpul devalorizarea monedei, pentru a-și eficientiza exporturile, sindicatele presau să-şi impună oamenii lor în funcţiile de conducere, toate cu o agresivitate greu de suportat. Fără să vrea ajunsese să nu mai suporte nici un fel de întâlniri cu colegi, foşti colegi, cunoştinţe mai noi sau mai vechi, pentru a nu fi pus în faţa unor noi solicitări nejustificate, pe care să fie nevoit să le refuze. Luat de valuri, aproape că uitase de „poruncile lui Radu”! Ceva curios, totuși, se întâmpla! Vedea cum în jurul său lucrurile decurgeau aproape aşa cum îi ceruse insistentul său coleg, fără niciun fel de aport din partea sa. Nu a putut rezista tentaţiei de a onora invitaţia la aniversarea unui institut de cercetări, cu care colaborase foarte bine când era la fabrică. Era convins că şi acolo vor fi mulţi dintre cei care-i vor cere fel de fel de favoruri, dar, pe de altă parte, cei din cercetare, pe care-i cunoştea bine şi îi aprecia totodată, erau singurii care nu-i ceruseră nimic,

cu toate că domeniul cădea vertiginos şi nu părea să deranjeze pe cineva.

După prezentările specifice la astfel de manisfestări, în mare parte cu mare încărcătură emoţională, au mers la masă unde au putut să stea un pic de vorbă mai în linişte, într-un cerc mai restrâns.

Tirul de întrebări s-a îndreptat evident spre Mitu cu scopul, mai mult de a înţelege anumite lucruri, decât pentru a cere ceva.

-Cum vă este domnule ministru, în aerul rarefiat al puterii?...

-Păi, cum să fie!... Altfel decât mi-am imaginat. Înainte mie îmi era şi frică să și intru în clădirea ministerului, iar astăzi toată lumea vine la mine în birou să mă tragă la răspundere. Multe din problemele ridicate nici nu sunt măcar de competenţa mea.

-Măi Mitule, nu aş vrea să te superi că-ţi voi spune pe şleau câteva lucruri, dar eşti singurul din zona puterii pe care-l cunosc şi te-am considerat mereu ca fiind un om cu scaun la cap. Cum dracu' sunt aleşi miniştri în ziua de

azi?... Al nostru e tare ciudat!... Dacă vrei să schimbi o vorbă cu el aştepţi cu lunile, iar secretara ne tot spune mereu că nu primeşte pe nimeni când „este în transă”. Cică stă şi se uită în tavan ore întregi!... Păi dacă are „transe” să stea dracu’ acasă, cât doreşte, nu să chinuie oamenii!... Ce dracu’, sunt şi eu director general la un ditamai institut de cercetări, nu sunt cerşetor! Celălalt dinainte nu avea somn şi ne chema la şedinţe pe la trei noaptea, de cele mai multe ori degeaba!... Ne povestea filozofia lui despre lume, bine împănată de expresii englezești, așa e moda, pe când noi nu plătiserăm salariile de trei luni!

Mitu, deşi nici nu-i cunoştea pe cei incriminaţi, s-a simţit dator să apere cumva tabăra din care făcea parte. Poate alţii îl vorbeau şi pe el la fel!...

-Domnule, e foarte greu într-o poziţie la acest nivel. Ziua, nu ai timp decât de acţiuni stabilite de alţii mai mari, iar cele care te presează de tine le pui şi tu cand poţi. Cine se adapteză bine, cine nu, dispare.

-Dar voi nu vorbiţi şi voi între voi?... La prima vedere, din partea puterii, coerente par a fi doar matrapazlâcurile, lucrurile pozitive nu apar decât întâmplător.

-Hai domnule, să nu exagerăm!... Să nu vorbim la general, ca ţaţele din scara blocului! Ai exemple concrete?...

-Câte vrei!... Ce logică are să cumperi fabrici de seringi cu zeci de milioane de dolari şi cu tehnologie învechită, când există ofertă mai modern, bazată pe ultimele tehnologii?... Eu ştiam că monştri industriali s-au creat pe vremea lui Ceauşescu!... Ne-am apucat, acum, să facem alţii?... Ce logică are să aprobi scutire de taxe vamale la o cabluri telefonice când tocmai s-a pus în funcţiune o linie de fabricaţie nouă în ţară, cu tehnologie modern, care trebuie amortizată?... Ce logică are să pui condiţie de eligibilitate la licitaţie existenţa catalogului color?... Te-ar bufni râsul dacă n-ar fi de plans, pentru că rămân pe drumuri nişte oameni din cauza acestor tâmpenii!...

-Nici nu mă miră că pe noi ăştia din cercetare nu ne mai bagă nimeni în seamă,

intervene altul în discuție. Le stricăm ploile altora. Nu-ţi trebuie cercetare pentru a da tunuri comerciale!... Tractoriştii lui Ceauşescu, când ajungeau miniştri, aveau bunul simţ să întrebe. Spilcuiţii de azi nu urmăresc decât să se căpătuiască şi pentru asta nu este recomandat să știe prea mulți cum se face!...

Era clar, relativa liniște pe care Mitu o bănuia că există printre prietenii lui din cercetare era doar aparentă! Totodată, regăsea în cele spuse cu furie de interlocutorii săi multe din „învăţămintele" lui Radu, care păreau că funcţionează din plin pe „piaţa liberă" românească. Era mulţumit că nu făcuse nimic rău de când se afla în această poziţie, însă îşi reproşa în sinea sa că face parte dintr-un sistem care, cu sau fără aportul său, mergea într-o direcţie greşită.

Un alt participant la această întâlnire, care se dorea a fi plăcută nu plină de reproşuri, încercă să schimbe cursul discuţiei.

-Hai mă, să nu dramatizăm!... Astăzi este o sărbătoare pentru noi cei de aici şi nu vrem să o stricăm. Doar nu-l vom face răspunzător pe

dânsul, unul dintre cei puţinii, corecţi, de toate prostiile pe care le fac toţi netrebnicii scoşi la suprafaţă de valurile revoluţiei. Or să plătească ei când le-o fi lumea mai dragă!...

-Ia zi Mitule, ce-ţi mai face familia? Cum te împaci cu nevasta, acum când îţi defilează prin faţă numai gagici trăsnet?... Pişicherule, nu mai este tovarăşul Gogârlă să păzească onoarea familiei şi societăţii!...

Ieşirea colegului a avut darul să-l scoată din starea anterioară. Au trecut pe bârfe uşoare şi, în final, s-au distrat bine ca pe vremea când erau tineri. Mai bine rămâneau aşa!...

I-a rămas, totuşi, în memorie discuţia. Prietenii săi din cercetare erau oameni serioşi, oameni care se pricepeau să lege lucrurile între ele. Nu făceau ei prea multă gălăgie public, dar gândeau. Apăruse pe străzi lozinca „Noi muncim nu gândim" dar, totuşi, oamenii cu raţiune nu puteau să nu spere că revoluţia nu a însemnat doar înlocuirea de la putere a unor încuiaţi dogmatici cu nişte profitori agresivi.

Şi-a propus două căi de atac. Una să aibă o discuţie neoficială cu primul ministru când o reuşi să-l prindă mai dispus spre dialog şi o a doua să-l întrebe pe profesorul străin, cel care le tot ţine cursuri de management politic şi de criză.

Nu dorea să facă un caz oficial din frământările sale, dar totuşi vroia să înţeleagă ce se întâmplă. Poate era el depăşit de evenimente! Viaţa, însă, îşi urma cursul ei, nu stătea pe loc. Constata, pe zi ce trece, că produsele româneşti nu mai încăpeau pe nicăieri. Fabrică după fabrică intra în faliment, deşi legea falimentului, încă, nu exista. Nu putea să nu se considere părtaş la ceea ce se întâmpla, cel puţin în domeniul pe care îl coordona. Reuşeşte, la un moment dat, să-l prindă pe primul ministru, dispus spre o discuţie.

-D-le prim ministru, mă scuzaţi că îndrăznesc, dar în domeniul meu simt că lucrurile alunecă în sensul rău, fără ca să pot interveni într-un fel. Parcă trăiesc un coşmar! Industrie de înaltă tehnologie nu este simplu de făcut. Se bazează pe cercetare ştiinţifică şi pe

multe colaborări internaţionale. Colaborările internaţionale merg doar în direcţia cumpărării fabricilor şi închiderea lor. În cazul fericit, când reuşim câte o societate mixtă, şi aceasta mută tot profitul în străinătate! Nu rămâne decât să mergem pe cercetarea proprie, dar şi aceasta a ajuns într-o stare deplorabilă, în principal din motive de subfinanţare!...

Nu a putut să-şi termine raţionamentul că primul ministru i-o reteză brusc:

-Lasă, lasă, nu mă lua cu argumente melodramatic!... Nu le-a ajuns, ălora cu cercetarea, cât au supt de la Coana Leana! Vor să găsească, iar, o vacă de muls?... Plecă, lăsându-l pe Mitu fără replică.

Cu profesorul străin a avut mai mult noroc. Măcar a putut să aibă o discuţie lungă, cu posibilitatea de a argumenta. Au mers împreună într-o maşină, de la Bucureşti la Bistriţa, şi au putut învârti problema pe toate părţile. În final, succes n-a prea avut, dar cel puţin şi-a mai clarificat nişte idei, în ceea ce priveşte ce așteaptă alţii de la noi.

-D-le profesor, cum vedeţi dumneavoastră finalitatea a ceea ce se întâmplă acum în România? începu Mitu, aparent pentru a umple timpul cu ceva, la începutul unei călătorii care urma să dureze aproape o jumătate de zi. Mie îmi scapă ceva! Ceea ce producem, nu cumpără nimeni, iar ceea ce se cere, nu se produce în ţară, ce gândim, nu interesează pe nimeni, cine gândeşte bine pleacă din ţară, muncă fizică nu mai vrea nimeni să facă, câmpurile sunt în paragină, pădurile se fură!!!

-D-le ministru, care este activitatea dumneavoastră de bază, din ce domeniu proveniţi?...

-Sunt inginer, specialitatea electrotehnică. Mă doare sufletul față de ce se întâmplă chiar și în domeniul meu!

-Nu de asta v-am întrebat!... Pe fiecare îl doare sufletul de domeniul lui!... Eu v-am întrebat pentru că am explicaţii pregătite pentru interlocutori din toate domeniile de activitate. Sunt adaptate la ceea ce ştie fiecare, pentru a putea înţelege mai uşor.

-În domeniul dumneavoastră există o lege, se cheamă „Legea lui Ohm”, care spune că, printr-un circuit electric, curentul este direct proporţional cu tensiunea şi invers proporţional cu rezistenţa circuitului.

Mitu îl privea nedumerit.

-Corect?... întrebă apăsat profesorul, încântat de perplexitatea lui Mitu.

-Da,... este o asemenea lege, este chiar una de bază pentru domeniu, răspunse Mitu vizibil surprins de calea de discuţie deschisă de interlocutorul său, sociolog de profesie.

-Dacă considerăm, prin similitudine, curentul ca fiind circulaţia banilor atunci putem face câteva consideraţii comparative între cele două sisteme, socialismul şi capitalismul, continuă profesorul.

În timpul socialismului, rezistenţa sistemului era foarte mică, datorită în special egalitarismului populist, iar tensiunea socială, tradusă prin posibilitatea legală de îmbogăţire a unora, era de asememea redusă datorită proprietăţii private reduse la o casă, o maşină

şi bunurile de folosinţă curentă. Funcţionalitatea şi eficienţa economică este dată de circulaţia banilor. În sistemul socialist, circulaţia banilor, aia care era, se justifica doar de rezistenţa mică a sistemului, pentru că nu exista o tensiune socială care să mărească viteza de circulaţie a banilor. Atunci, existau limitări cantitative referitoare la proprietate şi consum, impuse prin lege! Omul, după ce îşi cumpăra o casă şi o maşină autohtonă, nu mai era motivat să fie eficient, turismul extern, consumul de produse din import, erau practic interzise. Individul nu avea o motivaţie economică a eficienţei personale ceea ce conducea, în final, la o ineficienţă a sistemului, în ansamblul său.

În capitalism, atât rezsitenţa socială a sistemului cât şi tensiunea socială a acestuia cresc. Rezistenţa socială, lupta de clasă cum i se mai spunea pe vremuri, creşte datorită diferenţierilor semnificative în volumul veniturilor. Tensiunea socială, dorinţa dar şi posibilitatea reală, legală, de îmbogăţire a oamenilor a crescut, a devenit practic fără limită, datorită diversificării posibilităţilor de consum. Omul vrea şi poate să fie bogat,

consumă, banii circulă unde vrea şi sistemul economic devine mai eficient, însă doar pentru cine poate.

Foarte puţini oameni muncesc pentru că le place munca, dar majoritatea muncesc pentru că le plac banii! Socialismul s-a bazat pe cei puţini cărora le plăcea munca, capitalismul se bazează pe cei mulţi cărora le plac banii şi muncesc din greu doar pentru salarii mari.

Libertăţile economice, un deziderat al integrării europene, libera circulaţie a oamenilor, a mărfurilor, a capitalurilor pot să-i descumpănească pe unii obişnuiţi să aibă totdeauna cineva grijă de ei. Grija veche a statului pentru unii era un deranj dar pentru alţii era o îndrumare, o protecţie. Cei din urmă s-ar putea să nu se descurce în economia de piaţă, pentru că nu vor avea niciodată iniţiativă.

-Bine, bine, întrebă Mitu, şi când toate lucrurile rele care se întâmplă azi în România vor începe să se şi îndrepte?

-Când tensiunea va creşte atât de mult încât de o parte vor fi unii cu banii iar de partea

celaltă alţii cu forţa de muncă disponibilă spre vânzare. Din acest punct de vedere, deşi este cinic, orice metodă care polarizează banii grăbeşte evoluţia spre o economie de piaţă funcţională. Chiar şi experienţele de tipul jocurilor piramidale care s-au dovedit a fi mari înşelătorii. La americani toate acestea intră sub acoperirea filozofiei „să nu întrebi pe nimeni cum a făcut primul milion de dolari".

-Când vor fi oamenii foarte doritori să muncească cinstit şi să câştige mult?

-Când nu vor mai avea alte căi de obţinut bani fără muncă, adică din furturi, pe de o parte sau din vânzarea proprietăţilor pe care nu le pot administra eficient, pe de altă parte.

Mergeau pe şosea, pe ambele părţi se întindeau culturi agricole, cât vedeai cu ochii! Profesorul tăcea. La un moment dat, i-a mai venit o idee.

-Câmpurile acestea, sunt foarte bune pentru agricultură, dar ele reprezină o piedică în instaurarea unui capitalism eficient. Un câmp plin de produse, corelat cu un sistem poliţienesc şi juridic slab, reprezintă totdeauna

o cale ocolitoare pentru cei ce nu vor să intre într-un sistem disciplinat de producţie. A lucra la patron, a respecta un program strict, a nu risipi materialele nu este ceva foarte atractiv pentru mulţi români, dar şi pentru cetăţeni din alte ţări. Nu v-aţi întrebat niciodată de ce localităţile de la munte sunt mai prospere decât cele de la câmpie?...

Mitu privea pe fereastră, lega în minte poziţia primului ministru şi filozofia expusă de profesor, pe înţelesul lui de inginer electrotehnist. Nu reuşea să mai găsească prea multe argumente pentru a continua activitatea sa la minister. Oricum guvernul nu mai avea prea mult de funcţionat pentru că se apropiau alegerile!

Alegerile au venit, au trecut! Mitu, cu partidul lui cu tot, au trecut în opoziţie! De două ori motiv de odihnă şi relaxare, și parlamentar şi în opoziţie! Faţă de situaţia anterioară, era o relaxare. În parlament, erau atât de mulți, încât se întreba dacă, într-un mandat de patru ani, va reuşi să-i cunoască pe

toţi. Când era la şcoală, râdea de cei mai înapoiaţi la minte, care nu-şi cunoşteau colegii de clasă. El, la minte, era destul de vioi, dar clasa, adică aleșii neamului, i se părea și lui, era prea mare. Nu-i plăcea genul de activitate şi chiar se gândea că nu v-a reuşi să se adapteze. El era om de acţiune iar activitatea de acolo, de chiţibuşărit fel de fel de propuneri de legi care veneau cu sutele de peste tot, îl oboseau şi-l plictiseau. Cu timpul, a început să observe alte aspecte. Parlamentarii puterii luptau cu aplomb să schimbe toate legile pe care le făcuseră cei dinaintea lor. Cei ai opoziţiei căutau să-i împiedice dar nu prea reuşeau. O altă categorie, şi de la putere şi din opoziţie, o reprezentau cei care se ascundeau acolo. Erau acolo doar pentru ca imunitatea parlamentară să le acopere fel de fel de matrapazlâcuri făcute ca oameni de afaceri sau ca demnitari în guvernările trecute.

Vorba lui Mircea Dinescu, după ce se întorsese dintr-o vizita din India, că acolo „vacile erau atât de multe şi de libere ca delicvenţii în Parlamentul României”.

Uşor, uşor, a intrat în activitate, profitând de cunoştinţele tehnice pe care le avea, făcându-se util în diferite situaţii create în şedinţele comisiei din care făcea parte. Doar în şedinţele comisiei putea spune ceva! Şedinţele în plen erau pentru „primadonele politice”, unii, care, în comisie, constatai că nu ştiau nimic sau nici măcar nu participau, nu înţelegeau efectiv mersul lucrurilor, dar în plen era altceva, erau în faţa camerelor de luat vederi, în faţa ziariştilor şi acolo trebuia să facă orice să iasă în evidenţă, chiar şi cu riscul de a se face de râs. Şi mulţi chiar asta făceau! Pe urmă se lăudau peste tot, ce tari au fost.

Mitu şi-a făcut în minte o socoteală ca în babilonia din parlament să se bazeze pe trei lucruri: pe cunoştinţele sale tehnice solide, pe ceva experienţă în relaţii internaţionale şi pe bunul său simţ. În rest nu era genul să se bage în lucruri necunoscute. Prima lovitură de imagine în faţa colegilor săi a fost când s-a discutat în comisie ordonaţa privind standardizarea. Era un caz curent când se discutau unele probleme ce priveau alinierea practicilor noastre la cele europene. Pe vremea socialismului, când totul era al statului, acesta

putea trăgea din orice poziţie. Orice instituţie de stat stabilea obligativităţi pe toate planurile şi bietul cetăţean era constrâns să le respecte indiferent că se chemau legi, decrete, hotărâri de guvern, ordine, decizii sau standarde. Standardele erau obligatorii! Puteai face puşcărie dacă nu respectai un standard.

Ordonanţa Guvernului prevedea o clauză că standardele devin voluntare, ele fiind documente tehnice, în conformitate cu legislaţia la nivel european. Primadonele comisiei, mulţi dintre ei foşti miniştri, foşti prefecţi, foşti mari sindicalişti, au făcut mare caz că eliminarea obligativităţii standardelor nu este posibilă, s-ar crea o mare debandadă în economie etc. La şedinţa comisei au invitat şi reprezentanţii instituţiilor care activau în domeniu, specialişti, ocazie cu care Mitu şi-a putut reîntâlni cunoştinţele din institutele de cercetări, făcute pe vremea când lucra în fabrică.

-Domnilor, deschise solemn şedinţa preşedintele comisiei. Avem o ordine de zi încărcată, vă rog să fiţi scurţi, concişi în luarea cuvântului pentru a putea intra în timpul programat. Domnilor invitaţi vă rog să nu

interveniţi în discuţie neîntrebaţi. Dumneavoastră sunteţi aici doar pentru a răspunde la întrebări, nu aveţi dreptul la amendamente. Nu pe voi v-a ales poporul. Brusc se aude un sunet ce semăna cu un muget de vacă. Era unul din cele trei telefoane mobile ale preşedintelui!... Acesta răspunde:

-Da dragă, am înţeles. O să-l trimit pe Mircea să aducă vinul şi apa minerală. Nu pot să mă lungesc, sunt în şedinţă. Mircea era şoferul!

După ce şi-a rezolvat rapid problema casnică revine:

-Cum vă spuneam, să fim eficienţi şi să nu batem câmpii.

După ce a expediat rapid mai multe legi, a venit şi rândul ordonanţei cu standardizarea.

-Domnilor, cred că de data asta guvernul a întrecut măsura. Cum să nu fie standardele obligatorii!... Păi n-o să mai intre ştecherul în priză, n-o să mai intre trenul pe şine şi noi n-o să le putem face nimic celor vinovaţi. Propun

ca acest articol să fie eliminat. Care e părerea reprezentantului elaboratorilor?

Reprezentantul elaboratorilor, care era de la Ministerul Cercetării:

-Domnule Preşedinte, domnilor deputaţi, domnilor invitaţi, ordonanţa pe care o discutaţi este un moment important în democratizarea ţării. Este vorba de separarea puterii politice de ... hai să-i spunem puterea tehnică!... Nu au ce căuta obligativităţi în documentele tehnice. Standardele sunt documente tehnice!

-Nu mai susţineţi aceste observaţii, interveni un deputat. Că v-aţi făcut de râs cu ordonanţa, este treaba voastră, dar aici noi reprezentăm electoratul şi electoratul nu trebuie indus în eroare. Noi vrem binele electoratului şi standardele trebuie să rămână obligatorii pentru ca să fie ordine în societate, în economie.

-Dar domnule standardele sunt făcute de nişte ingineri, de cercetători. Dacă standardele sunt obligatorii prin ele însele înseamnă că nişte specialişti pot face singuri legi, interveni Mitu în discuţie văzând că nu se înţelege fondul

problemei, ceea ce l-a supărat tare pe domnul preşedinte.

-Domnule deputat. Ce este prostia asta că fac specialiştii legi? Ei fac standarde, dar ele trebuie să fie obligatorii pentru ca să-i putem trage la răspundere pe cei ce nu le respectă. Dumneata nu mai sprijini nişte idei revoluţionare că revoluţia s-a terminat!

Preşedintele asociaţiei de standardizare a încercat să intervină în discuţie, dar preşedintele comisiei l-a întrerupt brusc:

-Dumneata nu ai drept la amendament. Aşteaptă să te întrebăm noi!...

Mitu devenise nervos!... Fondul problemei nu era înţeles de colegii săi, în frunte cu preşedintele comisiei. Aşteptă ca acesta să răspundă la telefon, la al treilea „muget de vacă" care întrerupsese ședința, de data aceasta cu la alte sarcini venite din spre amantă, soţie sau soacră. S-a concentrat să se facă cât mai înţeles urmând metoda profesorului străin, adică să reducă problema la înţelesul auditorului.

-Domnule preşedinte, începu el rar şi apăsat, într-o ţară doar Parlamentul face legi. Dacă oricine poate emite documente obligatorii, atunci acestea au tot putere de lege şi se încalcă separarea puterilor în stat. Cine îi împiedică pe aceşti domni, dacă standardele rămân obligatorii, să nu meargă acasă şi să facă „standardul" circulaţiei rutiere, „standardul" băncilor, „standardul" energiei etc. Adică să facă legi, dar să le boteze standarde! Ele devin obligatorii pentru că aşa zicem noi! Este ca şi cum i-am împuternici noi, să facă legi! Ca şi cum am delega pe alţii să fie un parlament paralel.

-Da domn'e!... Are dreptate, interveni indignat deputatul care tocmai susţinea poziția inversă, cu câteva minute înainte, pe un ton care sugera că în sfârşit a înţeles. Dacă ei vor face standarde obligatorii, noi ce o să mai facem? concluzionă el dumirit.

Mitu, tocmai, se aştepta ca cineva să-i zică „pişicherule"! Nu s-a întâmplat, doar că a apărut, iar, pe fundalul sonor al sălii de ședințe, „mugetul de vacă".

În pauză, preşedintele comisiei îl întrebă totuşi, între patru ochi, pe Mitu:

-Bine domnule şi standardele din domeniile energiei nucleare şi alte domenii periculoase, tot voluntare sunt?

-Toate standardele sunt voluntare prin ele însele, însă, puterea politică poate stabili prin documente politice, gen hotărâri de guvern, ordonanţe, legi, că standardele, întregi sau parțial, se aplică cu obligativitate.

-Deci, tot noi vom mai avea puterea de decizie?

-Da, domnule presedinte!... Asta încerc să vă spun, dar nu înţelegeţi.

Întâmplarea a făcut să se ducă vorba în Parlament şi Mitu a devenit des consultat în probleme mai greu de înţeles, mai ales cele cu un conţinut tehnic deosebit, precum cele referitoare la comerţul electronic, semnătura electronică etc. Devenise un om de bază. Începuse să-i placă activitatea parlamentară şi simţea că începuse sa facă ceva util şi apreciat. Legile cu caracter tehnic nici nu stârneau

atâtea presiuni politice aşa că de obicei erau votate uşor în plenul camerelor! Probabil şi pentru că „primadonele politice" atât cele din Senat cât şi din Camera Deputaţilor nu le prea înţelegeau. Decât să-şi strice imaginea prin întrebări aiurea mai bine le votau!

Tocmai când se aşezase pe o activitate plăcută şi utilă au venit iar alegerile!

De data aceasta, partidul său a câştigat! Mare veselie!... Era una din plăcerile democraţiei, poate cea mai mare! Probabil, doar cucerirea unei femei pe care o iubeşti să ofere o satisfacţie mai mare decât cucerirea puterii politice. Nu întâmplător, Emil Cioran considera și politica drept unul dintre extaze, alături de muzică, poezie, iubire etc. Dar cucerirea puterii politice era o plăcere colectivă! Dacă cucerirea unei femei iubite poate eşua într-o căsnicie nefericită, cucerirea puterii politice poate eşua într-un viol în grup!... Este vorba de a viola o întregă ţară.

Fiind apreciat pentru activitatea sa din ultimii patru ani, Mitu fusese nominalizat

ministru, în noul guvern, și se afla, împreună cu ceilalți noi miniştri, viitorii lui colegi, într-o acţiune de socializare. Nu se simţea prea bine! Avea un început de gripă, motiv pentru care nu a putut savura momentul, nici în familie, nici la serviciu. Pe unii îi cunoştea, lucraseră împreună la programul de guvernare cu care au câştigat alegerile. Pe alţii, din alte domenii de activitate, nu-i cunoştea, decât din auzite, din presă. De aceea acţiunile de socializare, la început de guvernare, erau binevenite pentru a se cunoaşte între ei! La un moment dat, se apropie de el noul ministru al sănătăţii:

-Vai domnule ministru, i se adresă acesta, nu vă distraţi deloc!... Nu apreciați atmosfera prietenoasă, de apropiere față de colegii dumneavoastră? Ei vor fi, pentru un timp, evident, noua dumneavoastra familie!...

-Ba mă simt foarte bine printre colegi!... Nu prea mă simt bine cu sănătatea!... Cred că am un început de gripă.

-Oh,... nu se poate!... Cum să-şi înceapă un ministru activitatea, fiind bolnav!... Vă rog să

veniţi la mine să vă dau un tratament. Beton vă fac în câteva zile!...

Căută, în buzunar, o agendă şi continuă:

-Mâine dimineață, la ora opt, sunt liber. Vă aştept la mine la spital. Nu mâncaţi dimineaţa pentru a face nişte analize.

Noul ministru al sănătăţii fusese înainte director de spital şi îşi păstra încă un birou acolo.

Mitu nu prea avea timp de pierdut! Avea o mulţime de treburi legate de noua sa funcţie. Trebuia să facă organigrama ministerului şi o serie de alte documente legate de începutul noului guvern.

Nu era nici genul de om care la orice strănut să dea buzna prin spitale, să-şi facă toate analizele şi apoi să ia fel de fel de medicamente, mai mult sau mai puţin utile.

Nu scăpă, însă, de insistenţele colegului său şi în final acceptă. A doua zi dimineaţă era invitatul noului ministru al sănătăţii.

-Mă bucur că aţi venit!... Să mă fac şi eu util, cu ceva, noilor mei colegi. O să vină băieţii de la laborator să vă ia nişte analize. Doar nu o să se deplaseze un ministru la laborator!... O cafea sau un ceai, dacă doriţi, după analize.

Nu a durat mult toată procedura! Nu aşa se întâmpla cu bolnavii obişnuiţi care umpleau la refuz coridoarele şi laboratoarele spitalului administrat până atunci de proaspătul şi distinsul nou minstru.

Mitu a aşteptat pentru că urma să primească pe loc rezultatele şi să-i prescrie un tratament. Aparent impacientat de întârzierea rezultatelor analizelor, ministrul a ieşit să vadă ce se întâmplă. După câteva minute reveni în biroul său, unde Mitu trăgea de timp citind un ziar şi cu cea mai naturală voce din lume, fără urmă de emoţii, cu nişte hârtii în mână spuse:

-Dragă colega, am o veste proastă!... Eşti bolnav, foarte grav bolnav, dacă nu ne grăbim, se va termina rău!

-Cred că e o glumă proastă, răspunse Mitu schimbat la faţă. Nu am fost bolnav în viaţa mea, în afara câtorva răceli banale! Nu poate fi

adevărat!... Sigur au încurcat oamenii dumneavoastră hârtiile!... Mai verificaţi o dată, sigur este o greșeală!...

Ministrul plecă şi după un timp se întoarce şi, foarte decis, continuă:

-Nu, nu este nici o încurcătură!... Sunt analizele şi rezultatele dumneavoastră!... Nu are rost să mai pierdem timp cu speranţe inutile! Singurul lucru ce-l putem face este ca foarte urgent să mergeţi în SUA la tratament. Este singurul loc unde se tratează, cu șanse de reușită, această boală!

Brusc, mintea lui Mitu o luă în alte direcții. Se gândea la copii, la soţie, la mama sa. Cum să-i anunţe! Pot face un şoc şi să se mai întâmple alte nenorociri!... În acest timp, colegul său de la sănătate tot vorbea:

-Nu, nu trebuie întârziat! Guvernul va lua toate măsurile să plecaţi cât mai repede. E voba de un membru al Guvernului. Trebuie făcut orice ca să fiţi salvat!

Cu mintea tulburată şi lacrimi în ochi, Mitu părăsi spitalul. A mers acasă de unde a sunat-o

pe soţia sa, care a venit imediat acasă. Nu-i venea să creadă că este adevărat!... Ea spera să fie o încurcătură birocratică a hârtiilor, să se fi încurcat eprubetele. Nu a vrut însă să-l deprime şi mai mult pe Mitu adăugând si tânguielile sale.

Au stabilit împreună să nu mai spună şi la alţii până nu merge în SUA şi vor avea o confirmare a diagnosticului. Nu avea rost să provoace atâta suferinţă. Poate se va rezolva cu bine. După câteva zile a plecat!

Chiar în ziua plecării, problema a apărut în presă de unde a aflat mama sa care a făcut un șoc şi, în final, a murit. De data aceasta, soţia sa avea altă grijă, să nu afle Mitu de această nouă nenorocire. Însă totuşi nu putea să nu-i spună.

În SUA a fost rapid internat, i s-au făcut o serie de analize şi în câteva zile l-au anunţat că nu are absolut nimic.

S-a întors imediat în ţară. La întoarcere, nimeni nu a mai comentat nimic.

Între timp fusese numit alt ministru în locul său, Mitu urmând să rămână în continuare deputat, conform rezultatelor alegerilor.

Nu mai era un om întreg!... Deja, în mintea sa au început să se lege lucrurile şi să bănuie că totul a fost aranjat pentru a-l schimba. Cumulat şi cu moartea mamei sale a făcut o gravă depresie. Nu mai voia nimic de la viaţă, doar linişte pentru el şi familie! Nu-l mai interesa nimic de politică, de guvern, de parlament, de partid, de colegi! Nu putea să conceapă că cineva este în stare de aşa ceva. Vedea în oricine un posibil duşman implicat în acest scenariu.

După câteva săptămâni de la reluarea activităţii s-a întâlnit întâmplător pe culoarele parlamentului cu Radu. Nu-l mai văzuse de mult timp şi chiar se mira că n-a mai încercat să se bage în viaţa sa.

-Măi Mitule, ce mă bucur că te întâlnesc!... Mai ales, mă bucur că eşti bine, sănătos! Până la urmă, asta este cel mai important!. Îmi pare rău pentru mama ta. Condolenaţe sincere!...

Mitu nu era, încă, în stare de concentrare deplină. Privea prin interlocutorul său şi-i răspundea mai mult din politeţe!

Deodată, ceva i-a fulgerat creierul!... De unde ştia Radu că este sănătos?... De unde ştia de mama sa?... Nu avusese nici o discuţie cu el de mult, iar presa nu mai publicase nimic, de la plecarea sa în SUA, despre el sau mama sa.

Toată energia din lume parcă s-a adunat în el, brusc a devenit ameninţător, l-a privit direct în ochi pe Radu:

-Criminalule!... Mi-ai omorât mama, iar pe mine m-ai făcut neom!... Ai fost implicat în toată această mârşăvie!? Trebuia să-mi închipui că nu poţi fi străin!... De unde ai știut toate astea?...

Radu, luat prin surprindere la început, şi-a revenit repede şi a contraatacat:

-Dar ce voiai mă, să te felicit?... Nimic nu ai făcut, din ce am vorbit când te-am făcut secretar de stat. Mă mir că s-au găsit unii care voiau să mai te şi avanseze!

Stai şi odihneşte-te aici în parlament că de executiv nu eşti bun, au fost ultimele cuvinte pe care le-a spus Radu, din mers, pentru că deja Mitu urma să-l lovească cu geanta în cap! Nu putea concepe că până aici pot împinge interesele nişte oameni!

După aceea potopul!... Unii au luat pădurile, alţii fabricile şi le-au vândut ca fier vechi, alţii au terminat spitalele şi şcolile, alţii au terminat institutele de cercetări, în baza principiului că în România nimic nu este bun de păstrat ci doar de consumat, de noi sau de alţii. Fosta fabrică a lui Mitu a dat faliment, institutul lui Alexandru se lupta mai mult cu acţionarul majoritar, statul, decât cu piaţa liberă.

Statul, prin reprezentanţii săi, trăgea mai mult spre valorificarea dirijată pe piaţa imobiliară a unităţilor de cercetare decât să se sprijine pe ele în croirea unui viitor mai bun, economia bazată pe cunoaştere. Costin a murit! Institutul lui s-a privatizat şi se târăște.

Prin ministere, salariaţii răspundeau la banala întrebare „ce mai faci?” cu „apărăm, cu greu, economia naţională de conducătorii săi”!

Ce ţară frumoasă! Păcat că este locuită, zic unii care nu ne vor neapărat binele!

Cine ar trebui să vegheze, în ultimă instanţă, la echilibrul ţării?... Preşedintele!...

Ce au făcut preşedinţii de până acum?...

Primul a ştiut, a putut, dar nu a vrut, al doilea a ştiut, a vrut, dar n-a putut, al treilea a putut, a vrut, a știut, dar doar pentru el, iar patrulea pare a nu fi pe același vapor cu poporul român!...

În loc de Epilog:

Iarna pe uliţă, news

Iarna pe uliţă,
news,
uliţa e, zăpada e,
copiii nu-s,
satul,

doar din bătrâni,
azi, doarme dus,
veselia de altădată,
a apus.
A-nceput
demult să cadă
câte-un sat,
şi tot n-a stat,
norii negri
vin grămadă peste stat,
aleşii noştri stau la sfat,
dar, pare că degeaba,
deocamdat'!...

(Nicolae VASILE, Taxa lui Caron)

Nicolae VASILE : CV Literar

Data şi locul naşterii: 16 Iunie 1954, Ludeşti, Dâmboviţa
Părinţi: Gheorghiţa şi Ştefan
Ocupaţie: Profesor universitar.
Studii liceale la Găeşti şi Mangalia, studii universitare şi doctorat în ştiinţe tehnice la Bucureşti.
Asociaţii profesionale:
Membru al Academiei de Ştiinţe Tehnice, din 1998;
Membru al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, din 2011;
Membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti, din 2015.

Debut publicistic în reviste:

Despre cercetare, editorial-eseu, Revista Lucrările ICPE, Nr. 1-2, Bucureşti, 1996.

Debut literar în volum:

Punctul de sprijin, Editura Mediamira din Cluj-Napoca, anul 2000.

Publicaţii tipărite:

Cărţi:
Punctul de sprijin, Roman, Ediţia 1, Editura Mediamira, Cluj-Napoca, 2000;
Punctul de sprijin, Roman, Ediţia 2, Editura AGIR, Bucureşti, 2007;
Echilibrul Marinarului, Roman, Editura AGIR, Bucureşti, 2006;
Ştiinţă şi prejudecăţi, Eseu, Ediţia 1, Editura Electra, Bucureşti, 2010;
Reinventarea omului, Eseu, Ediţia 1, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2011;
Reinventarea omului, Eseu, Ediţia 2, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2012;
Omul ciclic, Poezie, Editura AGIR, Bucureşti, 2013;
Taxa lui Caron, Poezie, Editura Editgraph, Buzău, 2014;
Ştiinţă şi prejudecăţi, Eseu, Eediţia 2, Editura Electra, Bucureşti, 2014;
Universul ciclic, Poezie, Editura LAURENT, Bucureşti, 2015;
Românul ciclic, Proză scurtă, Editura AREFEANA, Bucureşti, 2015;
Dominoul iubirii, Roman, Editura INSPIRESCU, Satu Mare, 2015;
Dominoul iubirii. Raiul, Roman, Editura AREFEANA, București, 2016.

Antologii:

Cuvinte sculptate, Antologie de poezie, Lenuş Lungu, Cafeneaua literară, 2014;

Limba noastră cea română, Antologie de poezie, Ligya Diaconescu, STAR PRESS, Editura OLIMPIAS, Galaţi, 2014.

Priveşte visând, iubito... , Antologie de poezie şi proză, Trandafir Sâmpetru, Colecţia Grai Românesc, Editura Editgraf, Buzău, 2014.

Din livada înflorită a iubirii, Antologie de poezie contemporană, Ionel MARIN, Editura EMMA, 2014.

Scrieri pentru istoria literaturii române, Antologie de poezie, Trandafir Sîmpetru, Editura Editgraph, 2015.

Publicaţii on-line:

Cărţi on-line:

Taxa lui Caron, volum de poezie: http://en.calameo.com/read/00013741739d74392c11b

Punctul de sprijin, roman: http://lenusa.ning.com/group/bibliotecacronopedia/forum/topics/nicolae-vasile-punctul-de-sprijin?xg_source=activity

Reviste şi poezie on-line:

http://www.poezie.ro/index.php/author/0039629/Nicolae_VASILE

http://english.agonia.net/index.php/author/0039629/Nicolae_VASILE

http://espanol.agonia.net/index.php/author/0039629/index.html

http://clubulcafeneaualiterar.ning.com/members/NicolaeVASILE

http://www.agir.ro/literar-ing/

http://clubulcafeneaualiterar.ning.com/grupuri/revista-chronos-penita-de-aur

http://revistabogdania.ro/arhiva-revista-bogdania

Poezie recitată on-line:

The cyclical Universe, traducere în limba engleză și recitare Andrei Armeanu

The cyclical Universe, Genesis:

https://www.youtube.com/watch?v=7v329Q_-BAA&index=1&list=PLb5mg_IaAtuQQYsf7k1n_Z81s04v3RlCg

The cyclical Universe, Apotheosis:

https://www.youtube.com/watch?v=HBtmf_GDj-w&list=PLb5mg_IaAtuQQYsf7k1n_Z81s04v3RlCg&index=2

The cyclical Universe, Apocalypse:

https://www.youtube.com/watch?v=Vu8NrXmNA0s&list=PLb5mg_laAtuQQYsf7k1n_Z81s04v3RlCg&index=3

Texte muzicale:

Lieduri:

Lumina de Paşte:
https://www.youtube.com/watch?v=G-jysqVAmF8

Dor:
https://www.youtube.com/watch?v=7lMR4-eLBTU

Aproape departe:
https://www.youtube.com/watch?v=TyqbT4wXEhQ

Compozitor şi pian: Daniele Stoicescu;

Voce: soprana Adina Ciocoveanu.

Muzică uşoară:

Adresa Cheia cerului, pe Youtube:

Compozitor şi interpret: Gregorio de Romania ;

https://www.youtube.com/watch?v=zw5E94jRv8o

Publicaţii în reviste:

Literar ing, Gândul Anonimului, Chronos, Bogdania, Apollon, Independenţa română, Amprentele sufletului, Cronica Timpului.

Referinţe critice :
Aurelian Ionuţ: Revista **Cristalul**, Nr. 8, 2001, p.6.
Emil Vasilescu: Revista **Biblioteca**, Nr.8, 2002, p.247-248.
Cristi Groza: Revista **Apollon**, Nr. 20, 2011.
Constantin P. Popescu: Blog **Semn de carte**, 5 decembrie 2012.
Michaela Al. Orescu: Revista **Apollon,** Nr. 3(46), Martie 2014, Revista **Bogdania,** Nr. 4, Martie 2014, Nr.8, Februarie 2015.
Vintilă Anastasescu: Revista **CHRONOS- Peniţa de aur**, nr. 19-20-21, 2014, Revista **Amprentele sufletului**, Nr. 2, Aprilie 2015, Nr. 4, Iunie 2015, Revista **Bogdania**, Nr. 11-12, Iunie 2015.
Maria Niculescu: Revista **Bogdania**, Nr. 11-12, Iunie, 2015.
I. C. Ştefan, Revista **LITERE**, Nr. 9(186), Septembrie 2015.

Premii literare :
Reinventarea omului, Premiul "Costache Olăreanu" al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, pentru eseu, pe anul 2012.
Taxa lui Caron, Premiul pentru poezie al Revistei BOGDANIA, pe anul 2014.

Dominoul iubirii, Premiul pentru roman al Revistei BOGDANIA pe anul 2015.

Activităţi literare :
Redactor şef la Revista **"Lucrările ICPE"**, 1993-2005;
Coordonator al Cenaclului literar **"Literar ing"** al AGIR, din anul 2013;
Redactor şef la Suplimentul literar **"Literar ing"** al Revistei **Univers Ingineresc**, din anul 2013;
Director la Revista **Cronos-Peniţa de aur**, din anul 2013;
Senior editor la Revista **Bogdania**, din anul 2013;
Senior editor la Revista **Amprentele sufletului**, din anul 2015;
Senior editor la Revista **Cronica Timpului**, din anul 2015.

Referinţe:

Wikipedia: Poeţi români contemporani;
Florica Andreescu: Monografia Comunei Ludeşti, judeţul Dâmboviţa, Editura Transversal, Târgovişte, 2009;
Mihai Stan: Societatea Scriitorilor Târgovişteni. Din istoria unei grupări literare, Editura Bibliotheca, Târgovişte, ediţiile 2013, 2015;
George Toma Veseliu: Istoria literaturii târgoviştene contemporane. Şcoala artistică şi literară de la Târgovişte azi, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2015.

Prof. dr. ing. **Nicolae VASILE** s-a născut la 16.06.1954 în localitatea Ludeşti, jud. Dâmbovița. A absolvit Universitatea "Politehnica" şi a lucrat peste 30 de ani în domeniul cercetării. În perioada 1992-2005 a fost director general al Institutului de Cercetări şi Proiectări pentru Electrotehnică. Este profesor universitar şi membru titular al Academiei de Ştiințe Tehnice din România. A fost preşedinte fondator al Organismului Național de Standardizare – ASRO (1998-2000), vicepreşedinte al RENAR (1998-2006), prim-vicepreşedinte al Camerei de Comerț şi Industrie a României. Din 2005 este vicepreşedinte al Camerei de Comerț şi Industrie Bucureşti.

În afară de publicațiile ştiințifice, de cele 17 cărți de specialitate al căror autor sau coautor este şi de numeroasele articole apărute în reviste de prestigiu, scrie şi lucrări în domeniul literaturii beletristice. Este autorul romanului *Punctul de sprijin*, apărut în anul 2000.

ISBN 973-720-039-X